

nt

naš tednik

LETO XXXX. Štev. 3 Cena 8.— šil. (200 din)
torek, 19. januarja 1988

Poštnina plačana v gotovini Celovec P.b.b.

Erscheinungsort Klagenfurt/Izhaja v Celovcu

Verlagspostamt 9020 Klagenfurt/Poštni urad 9020 Celovec

Raiffeisen v Pliberku je pred kratkim zgradil novo skladišče. Pravzaprav to ni nič razburjivega, če pri tem ne bi enostavno okupirali krajevnega napisa in ga tudi ne ogradili. Občani se še dobro spominjajo, ko je leta 1976 policija podrla dvojezični napis Bleiburg/Pliberk, ki je prav tako stal na privatnem zemljišču. Da bo policija odstranila nemški napis, gotovo nihče ne pričakuje, ostane pa vprašanje: zakaj in s katero pravico si lasti Raiffeisen pliberški krajevni napis?

Občni zbor centra avstrijskih narodnih manjšin

Posebna skrb v letu '88: otroškimi vrtcem

„Po razsodbi ustavnega sodišča, da velja jezik manjšin pred vsemi uradi na dvojezičnem ozemlju, bodo osrednje organizacije avstrijskih manjšin v široki informacijski kampanji motivirale svoje ljudi, da pred uradi dejansko uporabljajo jezik manjšin. Če v pogovorih z zvezno vlado ne bo prišlo do

v svojih poročilih sta predsednik Karel Smolle in tajnik Marlijan Pipp informirala občni zbor o uspešnih aktivitetah Informacijskega centra avstrijskih narodnosti

v zadnjih dveh letih. V sklopu rednih informacijskih pogovorov s političnimi institucijami so avstrijske narodne skupnosti obiskale ambasade držav, ki so so-

pozitivnih rezultatov, so zastopniki manjšin najavili nove procese pred ustavnim sodiščem.“ To so sklenili zastopniki avstrijskih manjšin na zveznem občnem zboru Informacijskega centra avstrijskih narodnosti (ICAN). Občni zbor avstrijskih manjšin je bil prejšnji četrtek.

podpisale avstrijsko državno pogodbo, in tam izrazile svojo kritiko o avstrijski manjšinski politiki. Precej pozornosti pri zvezni politiki je sprožil vseavstrijski manj-

šinski šolski zakon, ki je bil izdelan v ICAN-u in ga bo Smolle vnesel v avstrijski parlament. Prvi poizkus avtentično informirati av-

(Dalje na strani 3)

Tiskovna konferenca KEL, na kateri so sodelovali državni poslanec Karel Smolle, dr. Apovnik in odvetnik dr. Vana. (Poročilo na strani 4.)

Tednikov komentar

Angleški socialisti so pred nedavnim v Evropskem parlamentu stavili nujnostni predlog, da bi obravnavali dvojezično šolstvo na Koroškem. Evropski parlament je ta nujnostni predlog s pretežno večino odklonil.

Za Slovence in njihove nemško govoreče prijatelje, ki dajejo vse svoje upanje na internacionalizacijo šolskega vprašanja, je to gotovo veliko razočaranje.

Internacionalizacija?

Kakor ni razveseljivo spoznanje, da v tej zadevi tudi država matičnega naroda ne vidi možnosti za učinkovito podporo.

Brez take podpore pa se kot manjšina mednarodno komaj uveljavlji. To smo morali že doslej spoznati.

Trditi v trenutnem položaju narobe, pomeni dati našim ljudem iluzije.

Vztrajati pri iluzijah, kljub drugačnim dejstvom in boljšemu spoznanju — pa pomeni ravnati neodgovorno.

V zadnjem času je dosti govora o gnilih kompromisih na področju dvojezičnega šolstva. Ni mi treba dolgo pisarjenja — jasno je, da smo vsi koroški Slovenci proti gnilemu kompromisu, pri katerem bi v prvi vrsti naštrfali mi sami. Pri življenjsko važnem vprašanju ureditve dvojezičnega šolstva na južnem Koroškem pa naj stopi polemika o izrazih in formulacijah v ozadje. V središču razprave naj bi končno bilo stvarno in trezno razmišljanje, ki zadene prav v jedro problematike.

Pred kratkim je predsednik Narodnega sveta dr. Matevž Grilc izjavil, da si lahko predstavlja skupno rešitev pod določenimi pogoji. Namreč, da se mora drugi učitelj nujno udeležiti tečaja slovenščine in svoje znanje potrditi pri izpitu. Poleg tega naj imajo pri nastavitvi prednost dvojezični učitelji, če teh v zadostni meri ni, učitelji z maturo iz

kratkoročni cilj, med drugim ponovna pogajanja na strokovni ravni.

Pri petkovih pogajanjih med predstavniki SP in VP na eni strani ter predstavniki obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev na drugi strani nam je uspelo to našo zahtevo uresničiti. V naslednjih dneh in tednih so na vrsti šolski strokovnjaki, katere pa ne smemo ovirati pri delovanju z ne-premišljenimi parolami, kakor npr. „Smo proti vsakršnemu kompromisu“. Vsi vemo, da nismo demonstrirali zaradi tega, ker se pač radi razkazujemo po dunajskih cestah in ulicah, temveč smo na ta način manifestirali vztrajnost in odločnost v boju za naš cilj — za sprejemljivo rešitev dvojezičnega šolstva.

Jasno je bilo, da zgolj demonstracije in načelarstvo ne bodo zadostovali, temveč bo za dobro in sprejemljivo rešitev potrebnih mnogo stvarnih in premi-

Vsi se borimo za sprejemljivo rešitev

Piše Hubert Mikel, poslovodni tajnik NSKS

slovenščine. Naša naloga v naslednjem času bo prepričati čim več slovenskih maturantov, da se odločijo za študij dvojezičnega učitelja na pedagoški akademiji. V trenutni situaciji je pomankanje dvojezičnih učiteljev očitno in zelo občutljivo. Izjava predsednika NSKS

je povzročila nekaj nepremišljenih reakcij. Mazaška akcija na Mohorjevi hiši in ob vходу v pisarno dr. Grilca je dokazala, da nekateri skušajo delati zgago in nemir na hrbtu vse narodne skupnosti na Koroškem. Tem ljudem je treba povedati, da se izjave dr. Grilca popolnoma ujemajo z vmesnim poročilom strokovne komisije, katerega sta podpisali po svojih zastopnikih obe osrednji organizaciji koroških Slovencev.

Zavedati se moramo, da smo delovanje strokovne komisije dosegli z dobro obiskano demonstracijo januarja preteklega leta na Dunaju. Prav tako nam je uspelo z demonstracijami ob koncu leta doseči naš

ljenih predlogov naših strokovnjakov. In če nam uspe z našimi argumenti prodreti — po zadnjih razgovorih so izgledali dobri — smo dosegli, za kar se že leta potegujemo, namreč: za ureditev dvojezičnega šolstva, kakršno tudi mi lahko zagovarjamo.

Uspelo pa nam bo to samo tedaj, če smo v tem vprašanju popolnoma enotni in ne bomo skušali iz katerih koli razlogov hoditi svojo pot. V tem smislu je popolnoma nerazumljiva izjava predsednika Zveze slovenskih organizacij dipl. inž. Feliksa Wieserja, da naj Narodni svet v pogajanjih zastopa pripravljenost za skupno rešitev šolskega vprašanja, on se bo priključil šele, ko bo rezultat pozitiven. Tako je povedal pred petkovim razgovorom na Dunaju.

Takšno postopanje lahko zmanjša možnosti za pozitivno rešitev. Drži, da v šolskem vprašanju ne sme biti dvo-, tro-ali večtirnosti. Pa kaj, če besedam ne sledijo tudi dejanja.

Informacijski pogovor NSKS-ZSO v dunajskem parlamentu

Prihodnji petek bodo pogovore nadaljevali — na strokovni ravni

Prejšnji petek (15. 1. 1988) je bil v dunajskem parlamentu informacijski pogovor o dvojezičnem šolstvu. Vabil je nanj vodja socialističnega parlamentarnega kluba dr. Heinz Fischer — na pobudo našega državnega poslanca Karla Smolleta. Z naše strani so se pogovora udeležili predsednik

Oba pogovora sta prav gotovo v smislu zahtev obeh osrednjih organizacij, da je treba o odprtih vprašanjih naprej razpravljati na strokovni ravni. Nadalje je petkov pogovor dokazal, da je še pripravljenost za resne pogovore. To so za medije potrdili tudi Heinz Fischer, Feliks Wieser in Karel Smolle. Tako je predsednik ZSO v intervjuju za ORF podčrtal pozitiv-

no in konstruktivno vzdušje, ki je vladalo na petkovem informacijskem pogovoru.

Osnovna tema pogovora: možnosti za skupno rešitev med vlado in narodno skupnostjo.

Beseda je tekla predvsem o asistencnem učitelju, njegovi kvalifikaciji, pa tudi o kvalifikaciji šolskih ravnateljev. Nadalje se je razpravljalo o uvedbi posvetovalnega

Mnenje južnih Korošcev o dvojezičnem šolstvu

48 odstotkov južnih Korošcev se izreka za vpeljavo ločitvenega modela. Koroški Slovenci ta model enotno odklanjajo, tudi večina nemško govorečih izobražencev je proti ločevanju. Če misli kancler Vranitzky izpolniti obljubo, da ne bo rešitve brez koroških Slovencev, potem do uresničitve pedagoškega modela ne bi smelo priti.

Študijo je po naročilu ZSO izdelal dunajski institut IT pod vodstvom dr. Kurta Traarja. Med 13. novembrom in 8. decembrom 1987 so po 33 občinah dvojezičnega ozemlja izvedli 714 intervjujev, točnost dobljenih podatkov pa znaša —3,8% (50% je torej v resnici lahko med 46,2 in 53,8%).

Do večine za uresničitve „pedagoškega“ modela študija pride, če predpostavlja, da je na južnem Koroškem 13% slovenskega prebivalstva, kakor je to bil rezultat uradnega štetja 1981. Študija sama je prišla do rezultata, da znaša delež slovenskega in dvojezičnega prebivalstva na južnem Koroškem 29%, torej dosti več kakor po uradnih podatkih. Dejans-

ko je bila tudi večina za ohranitev sedanjega sistema in proti ločevanju. Da pa bi od vsega začetka zavrnili kritike, so izhajali od uradno naštetega deleža Slovencev na celotnem prebivalstvu in tako prišli do zgoraj navedenih rezultatov.

Samo 42% nemško govorečih Korošcev meni, da je sedanjí skupni dvojezični pouk obremenitev za njihove — neprijavljene — otroke. Torej tudi v tem vprašanju večina ne sledi argumentaciji strank in KHD-ja.

Zanimiva je tudi reakcija prebivalstva na trostrankarski sklep od 18. novembra. Medtem, ko so Slovenci bili pred sklepom bolj enotni, so se po trostrankarskem sklepu z 90% večino izrekli proti „pedagoškemu“ modelu. Pri nemško govorečem prebivalstvu pa je bil trend obraten: pred sklepom je večje število bilo za „pedagoški“ model, po sklepu pa se je začelo večati število neodločenih in nasprotnikov. Predsedniki strank so z njihovim sklepom brez prizadežih Slovencev povzročili negotovost torej tudi med nemško govorečimi Korošci.

Najbolj negativen rezultat študije pa je sledeči: 60% nemško govorečih meni, da bi zadostovalo ponujati slovenščino samo še kot prosti predmet izven rednega pouka.

Pri tolikšnih mnenjih in hotenjih ne bo moglo priti do nobene rešitve brez dolgoročnih šolskih poizkusov.

Časopisi in radio so poročali, (Dalje na str. 3)

NSKS dr. Matevž Grilc, predsednik ZSO dipl. inž. Feliks Wieser, Karel Smolle, dr. Reginald Vospernik in predsednik SPZ Tomaž Ogris. Že prihodnji petek, 22. januarja, pa bo pri ministru za pouk pogovor strokovnjakov — to, kar smo Slovenci tudi vedno zahtevali.

gremija pri prosvetnem ministru: le-ta naj bi spremljal reformo dvojezične šole, zastopani pa naj bi bili v njem tudi zastopniki koroških Slovencev. Seveda pa je tekla beseda tudi o vprašanju, pri katerem številu učencev se naj odpre razred ter koliko učencev lahko razred maksimalno obiskuje.

Predstavniki osrednjih organiza-

cij so mdr. razložili naše načelne pomisleke proti spremembi dvojezičnega šolskega sistema in pri tem vztrajali, da je lahko podlaga za skupno rešitev samo vmesno poročilo pedagoške komisije pri prosvetnem ministru. Poleg predstavnikov koroških Slovencev so se pogovora udeležili tudi šolska strokovnjaka Schieffer (ÖVP) in Matzenauer (SPÖ) ter dr. Unkart.

Občni zbor centra manjšin

(Dalje s 1. strani)

avstrijsko prebivalstvo o položaju vseh avstrijskih manjšin se je realiziral v Centru s petjezičnim časopisom „Večjezična Avstrija“, ki je izšel ob državnem prazniku 1987.

Dejstvo, da se je v zadnjih letih nešteto organizacij, institucij in posameznikov obrnilo na Informacijski center avstrijskih narodnosti z željo po avtentični informaciji ponovno dokazuje, da je ICAN

nenadomestljiva institucija avstrijskih manjšin.

V letu 1988 hočejo avstrijske manjšine razširiti šolsko debato tudi na vprašanje dvojezičnih otroških vrtcev. Pri tem projektu bodo poleg političnih organizacij sodelovali najrazličnejši strokovnjaki iz vrst večinskega naroda.

Kot predsednik je bil ponovno izvoljen državni poslanec Karel Smolle, tajniško funkcijo pa je spet prevzel Marijan Pipp.

„Politično odgovornost za koncepte nosita NSKS in ZSO“

V teh odločilnih tednih in mesecih nove ureditve šolskega vprašanja se moramo (...) zavedati zlasti naslednjih osnovnih pogojev, ki jih ne bi smeli zanemariti:

1. Politično odgovornost za koncepte, na katerih naj bi slonele v bodoče dvojezično šolstvo, morata nositi obe osrednji politični organizaciji, namreč Narodni svet koroških Slovencev in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem.

2. Slovenska narodnostna skupnost mora po svojih predstavnikih v besedah in dejanjih izpričati željo po skupni rešitvi manjšinskega šolskega vprašanja s tistimi silami v političnih strukturah na Dunaju, ki iskreno tako skupno rešitev želijo. Dolga skupna zgodovina nam nalaga to težko odgovornost. (...)

3. Politično odgovorni med koroškimi Slovenci bi se ob vsej po-

Stališče dr. Matevža Grilca, da naj bi, če je možno, prišli z zvezno vlado do skupne rešitve, je žel tudi v medijih velik odmev. Objavljamo izvlečke iz treh časopisov.

trebni orientiranosti v bazo morali ostreti bojzani, da na obeh dveh robovih, namreč pri radikalnih zahtevah in pri gnilem kompromisarstvu, zgubijo svoj obraz. V zavesti polne odgovornosti bi se morali priboriti do skupnega, enotnega gledanja in ga uveljaviti v pogovorih s predstavniki vlade. (...)

Načelnost je lepa lastnost. Vendar nas zgodovina uči, da bi morali znati povezati načelnost s potrebno mero pragmatizma in političnega realizma. Prepričan sem, da bi šolska debata tekla danes drugače, če bi bili koroški Slovenci konec sedemdesetih let vstopili

Po obširni razpravi ti predsedniku NSKS je deželno vodstvo dr. Matevžu Grilcu KEL v zvezi z mazaškimi akcijami pro-zavzelo naslednje stališče:

KEL: „Podel napad na dr. Grilca“

„Vsak, kdor je pozorno sledil izjavam predsednika NSKS, je lahko ugotovil, da dr. Grilc nikdar v svojih javnih izjavah ni odstopal od stališč, ki so bila vzajemno izdelana v osnutku vmesnega poročila dunajske strokovne komisije.

Mazaška akcija proti nekemu, ki se že leta nesebično bori za pravice slovenske narodne skupnosti, ni samo podel napad na osebnost, ampak žalijo vse, ki se zavzemajo za mirno sožitje obeh narodnih skupin in enakopravnost slovenske narodne skupnosti. Zato ostro obsojamo mazaško akcijo ter opozarjamo na dejstvo, da se je rodila le v zastrupljeni klimi, ki jo že nekaj časa neti tisti krog, ki hoče dobesedno „razbiti vsako pogajanje s predstavniki večine“.

Prav ta krog samozancev, ki nastopa brez vsakršne opore, pa kuha svojo politično juho. Pri tem hoče najprej razbiti akcijsko enotnost med NSKS in ZSO ter sam postati tretja osrednja sila.

KEL je vedno izjavljala, da sta zanjo samo osrednji organizaciji legitimni zastopniki koroških Slovencev, zato bo KEL preprečila vse poizkuse, da bi katerakoli skupina, tudi če se skriva v idealističnih komitejih, hotela postati edina zastopnica manjšine.

Ob tej priložnosti pa se KEL ponovno zavzema za strokovno pravico o vseh šolskih vprašanjih ter predlaga, da se iščejo rešitve, ki so dejansko v interesu slovenske narodne skupnosti.“

DEŽELNO VODSTVO KEL

Študija o šolstvu

(Nadaljevanje z 2. strani)

da sta dali nalogo za to študijo obe organizaciji. Resnici na ljubo moramo po tej poti to vest korigirati: nalogo je dala, kakor že zgoraj zapisano, samo Zveza slovenskih organizacij.

In der Diskussion rund um die zweisprachige Schule signalisieren die beiden Zentralorganisationen der Kärntner Minderheit, der Rat der Kärntner Slowenen und der Zentralverband slowenischer Organisationen, eine ausgesprochen weitreichende und vor allem konstruktive Kompromißbereitschaft und heben sich damit wühlend von den drei Landtagsparteien und dem Kärntner Heimatdienst ab.

(Volkswille, 9. 1. 1988)

... Zakaj bi, konec koncev, nede ne mogel misliti malo drugače? Zakaj različnosti v pogledih ne presejajo na ugljen način, za skupno mizo, z iskanjem skupnega jezika in imenovalca?

(Barbara Goričar v uvodniku ljubljanskega Dela, str. 1)

(Iz komentarja dr. Vospernika v Nedelji — 17. 1. 1988)

Ustavno sodišče proti priznavalnemu principu

Veljavnost zakona o narodnostnih skupnostih je pod velikim vprašajem. Tega ni potrdila le razsodba ustavnega sodišča v zvezi s pritožbami nekaterih gradiščanskih Hrvatov, ampak so na posebni tiskovni konferenci poudarili advokat dr. Vana z Dunaja ter poslanec Karel Smolle in pravnik dr. Pavel Apovnik v ponedeljek, 12. januarja tega leta.

Iz rozsodbe ustavnega sodišča je jasno razbrati, da člen 7 avstrijske državne pogodbe niti na Koroškem, kaj šele na Gradiščanskem (in najmanj pa na Štajerskem), ni izpolnjen. V tej razsodbi je tudi poudarjeno, da gre pri členu 7 za osnovno pravico, ki sega bistveno dalje, kakor so doslej menili. In ta osnovna pravica pristoja vsakomur, ne da bi se moral kdo deklarirati ali izjavljati za Slovenca ali Hrvata. V bistvu to ne pomeni nič drugega ko to, da ustavno sodišče jasno odklanja priznavalni princip (Bekennnisprinzip) in da je za teritorialni princip in da se nikomur

ni treba deklarirati kot Slovenec (kaj je kdo, oblasti ne sme brigati), če hoče priti do svojih pravic. Izražena želja po slovenskem uradnem postopku zadostuje in se mora oblast po njej ravhati. Izvedbena določila in zakoni k členu 7 ADP se morajo ravnati po tem členu, ki je kot vsa državna pogodba del avstrijske ustave.

Dejstvo, da bo ustavno sodišče na novo in po lastnih kriterijih skušalo dognati in preveriti dvojezičnost občin — tudi tistih, ki sedaj po zakonu o narodnostnih skupnostih niso dvojezične, pa samo potrjuje, da ustavno sodišče očitno ne verjame najbolj koroškimi uradnim statističnim podatkom. Zanj so merodajni drugi kriteriji. Poleg tega je, tako dr. Vana, upati, da bo prej ali slej padla tudi klavzula 25 %, kajti zavezniške sile so na pogajanjih za državno pogodbo pometle z vsemi določili in klavzulami, ki bi kakorkoli veza-

le pravice Slovencev in Hrvatov na procenite in številke.

Kako je oblast, v tej zadevi zvezna vlada v sodelovanju s koroškimi političnimi forumi, restriktivno izvajala ustavno zajamčene pravice, potrjuje dejstvo, da je na Koroškem samo 15 občin uradno dvojezičnih, 26 dvojezičnih občin pa je uradno samo enojezičnih — beri: nemških, med drugim občine kakor: Velikovec, Škocjijan, Galicija, da jih samo nekaj navedem.

Poslanec Karel Smolle je nakažal dve možnosti, kako priti do pravice:

- ali veliko pritožb na ustavno sodišče, ki bojo prelučnjale Zakon o narodnostnih skupnostih, oz.
- konstruktivni in plodni razgovori koroških Slovencev s pristojnimi vladnimi forumi, na katerih bi na novo določili veljavnostno območje Zakona o narodnostnih skupnostih.

K zaslugam, ki jih javnost pripisuje odvetniku dr. Vani, je še treba dodati: osnovne in bistvene podlage za uspešno pritožbo nekaterih gradiščanskih Hrvatov pri ustavnem sodišču je izdelal dunajski pravnik dr. Arndorfer v sodelovanju z dr. Kaklom in dr. Wiegelejem. Dr. Vana je bil substitut dr. Kakla in dr. Wiegeleja.

Ustanovni občni zbor Krožka za pomoč kmetov

V torek, 12. 1. 1988, je bil v Vogrčah ustanovni občni zbor Krožka za strojno in drugo vzajemno pomoč kme-

tov. Zamisel o ustanovi krožka se je rodila lani marca pri seminarju o kmečki problematiki v Tinjah.

Franc Valeško

Nad 80 udeležencev pri občnem zboru kaže, da je krožek potreben in da so njegovi proponenti bili na pravi poti. Zbornični svetnik Štefan Domej je pozdravil navzoče,

med njimi mestnega svetnika Frica Kumra, inž. Dominikusa, ki je imel tudi predavanje, navzoča pa sta bila tudi zastopnika velikovskega strojnega krožka, Sauer in inž. Breithuber.

Po branju in odobritvi pravil so bile volitve odbora. Za predsednika je bil soglasno izvoljen Franc Valeško iz Drveše vasi, podpredsednika sta postala Franc Wutte iz Male vasi in Jozej Hašej iz Kokij, blagajnik je postal Peter Kert iz Konovec, tajnik pa Marko Trampusch iz Doba.

Sledila je diskusija o poslovnem papirju, ki ureja poslovanje društva. Franc Valeško je v govoru poudaril važnost krožka za Podjuno. „Z njim hočemo kmetom pomagati, da bodo ostali na kmetiji. Vsak šilling, ki ga ne bo treba investirati v strojni kapital, bo kmetu drugod koristil. Želim, da bi kmetje to uvideli in se krožku pridružili, ker le v skupnosti je

(dalje na strani 7)

Nekaj misli o dvojezični šoli

Propaganda nasprotnikov sedanje oblike dvojezičnega šolstva deluje tako uspešno, da ji sami nasedamo. Ko Slovenci govorimo o „provizoričnem“ zakonu o manjšinskem šolstvu, ali če upoštevamo eno izmed gesel na demonstraciji na Dunaju dne 19. 12. 1987: „Gemeinsamkeit statt Elternrecht — Skupnost namesto pravice staršev“ je zame več ko očitno, da nihče ne ve, za kaj pravzaprav gre.

Moti me, da imenujemo zakon o manjšinskem šolstvu na Koroškem „provizorij“. To je primer demagogije, ker je gotovo laže odpraviti zakon, ki ustvarja „provizorij“, kakor odpraviti zakon, ki je problem na bolj ali manj zadovoljiv način rešil. Kar pa lahko označimo kot provizorij, je območje veljavnosti tega zakona. 10. člen 1. odstavek zakona o manjšinskem šolstvu iz leta 1959 določa, da se območje veljavnosti tega zakona določi z uradnim ugotavljanjem manjšine, vse do tedaj pa velja za šole, v katerih je bil pouk v šolskem letu 1958/59 dvojezičen. Provizorij torej ustvarja kvečjemu imenovani 10. člen zakona o manjšinskem šolstvu, ne pa zakon kot celota. Oznako „provizorij“ so uvedle skupine, ki imajo interes, da s tem izrazom ustvarijo vzdušje, ki bi omogočilo njihovo zahtevo po spremembi zakona o manjšinskem šolstvu.

„Pravica staršev“ pa pomeni povsem nekaj drugega kakor to, kar hočejo videti nasprotniki sedanje oblike dvojezičnega šolstva. Njih splošno geslo „pravica staršev“ je zagotovljeno v dveh oblikah:

1. v 7. členu zakona o manjšinskem šolstvu, kjer je zagotovljena pravica staršev, da lahko prijavijo otroke k dvojezičnemu pouku;

2. na podlagi mednarodnih dogovorov, po katerih je država dolžna upoštevati svetovnonazorsko in versko prepričanje staršev.

Na svetovnonazorsko in versko prepričanje staršev se nanašajo vsi mednarodni dokumenti kakor so to:

- Splošna deklaracija človekovih

Zaničevanje slovenščine

V uradnem seznamu šolskih knjig za šolsko leto 1988/89 je tudi knjiga z naslovom: Draxl-Schützeneder **Ja se ven poznam 3/založba Leykam, Graz („Ich kenn' mich aus 3“)**.

To naj bi bil učbenik za učence tretjih razredov, ki so prijavljeni k dvojezičnemu pouku! Učbenik od ministrstva sicer še ni aproban. Toda dejstvo, da je „slovenski“ naslov vse, samo ne slovenski, je že dovolj škandalozno. Je to „reforma“ dvojezičnega šolstva, kakor si jo želijo koroške oblasti?

Odprto pismo 203 učiteljev

„Samoiniciativa koroških dvojezičnih učiteljev/Eigeninitiative zweisprachiger Lehrer Kärntens“ se je v odprtem pismu izrekla za stvarno šolsko debato. Posebno poudarja potrebo po šolskih poizkusih. Pismo so podpisali 203 učitelji in učiteljice.

„Samoiniciativa“ odklanja pedagoški model koroških strank mdr. zato, ker „je bil izdelan brez prizadevanja“ ter „brez preizkušnje, sistematične raziskave in ocene“. „Pri izdelavi pedagoškega modela niso bila v ospredju pedagoška vprašanja, temveč politična.“ Nadalje opozarjajo dvojezični učitelji na to, da so avtorji modela ignorirali ugovore dvojezičnih učiteljev in se ozirali predvsem na manjšini sovražne ustanove kakor pa na univerzo, avstrijsko rektorsko konferenco in zvezno pedagoško komisijo pri ministrstvu za pouk.

Učitelji zato zahtevajo šolske poizkuse za razne modele. Te poizkuse naj bi nadzorovala posebna komisija, ki naj bi jo sestavljala akademija znanosti ali rektorska konferenca ali pa znanstveniki — pedagogi.

Pismo so podpisali mdr. Anton Gallob, Gabrijela Partl, Sigi Kolter, Lenart Katz, Irmgard Raschun in Ana Srienč.

PISMA BRALCEV

pravic (OZN, 1948) v členu 26;
 • Mednarodna pogodba o go-
 spodarskih, socialnih in kulturnih
 pravicah (OZN, 1966) v 13. členu;
 • Mednarodna pogodba o držav-
 ljanskih in političnih pravicah
 (OZN, 1966) v 18. členu, in najbolj
 izrazito v
 • 2. členu dodatnega protokola
 k Evropski konvenciji o človekovih
 pravicah.

V prvem primeru je ugotovilo
 ustavno sodišče, (VfSlg
 8506/1978), da dvojezični pouk v
 sedanji obliki ne nasprotuje „pra-
 vici staršev“ v zakonu o manjšin-
 skem šolstvu, ker nihče, ki ni pri-
 javljen k dvojezičnemu pouku, ni
 prisiljen, da bi se učil slovensko.

O drugem primeru „pravice
 staršev“ je ugotovilo evropsko so-
 dišče za človekove pravice slede-
 če: 2. člen dodatnega protokola
 ne obvezuje države, da upošteva
 pri vzgoji in pouku simpatije star-
 šev do nekega jezika, temveč ob-
 vezuje državo le, da upošteva nji-
 hovo versko in svetovnonazorsko
 prepričanje. Razširitev pojmov
 „versko“ in „svetovnonazorsko“
 tako, da se pri tem upošteva sim-
 patija staršev do nekega jezika, bi
 pomenilo prevračati običajni po-
 neme teh pojmov, in dodajanje ne-
 česa, kar konvencija ne vsebuje.
 (Belgijski jezikovni spori, 23. 6.
 1968)

Tudi oče „pedagoškega mode-
 la“ Unkart meni: Ali je mogoče za-
 stopati mnenje, da je narodna
 nestrpnost svetovnonazorsko pre-
 pričanje? Naš ustavni red takšni
 razlagi gotovo ne odgovarja. (Pre-
 davanje za „Juristische Gesell-
 schaft“, dne 29. 10. 1985.)

„Čeprav v času, ko gredo vsi na
 lov na privilegije, ni zelo popular-
 no, kar je ugotovilo ustavno sodi-
 šče v razsodbi o pritožbi KEL gle-
 de razdelitve Koroške na volilna
 okrožja, si je treba zapomniti:
 Skupno vsem pravnim normam
 v zvezi z manjšinskim varstvom je,
 da vsebujejo odločitev zakonoda-
 jalca v prid manjšinskim varst-

vom. Relativna shematična ena-
 kost s pripadniki drugih družbenih
 skupin tej odločitvi ne bo mogla
 vedno ustrezati. Glede na pred-
 met obravnave lahko varstvo
 manjšin terjaa ali opravičuje, da
 napram pripadnikom drugih dru-
 žbenih skupin zahteva za varstvo
 manjšin postopanje v prid manjši-
 nam.“

Zavedam se, da sta pravo in
 manjšinska politika dve različni
 stvari. Vendar mislim, da je šolstvo
 za manjšino bistvena ureditev
 in da imamo kot manjšina v tem
 oziru pravico do posebnega pred-
 nostnega obravnavanja. Na to
 pravico se moramo sklicevati
 zdaj, ker se bo avstrijska javnost
 kmalu naveličala pritožb o „hu-
 dobnih Koroščih“ in „fašističnem
 Heimatdienstu“, čeprav je leto
 spominov na „anšlus“ leta 1938.

Peter Novak
 Malence 36
 9581 Ledince

Odprto pismo v zadevi „Waldheim“

Sehr geehrter Herr
 Ministerialrat,

ich danke Ihnen für die Mittel-
 lung, daß mir vom Herrn Bundes-
 präsidenten das Österreichische
 Ehrenkreuz für Wissenschaft und
 Kunst I. Klasse wegen Verdienste
 auf dem Gebiet der Zeitgeschich-
 te verliehen worden ist. Leider se-
 he ich mich jedoch außerstande,
 diese Auszeichnung anzunehmen.

Ich hatte mich bemüht, gegen
 den mörderischen Ungeist des
 Nationalsozialismus anzukämp-
 fen. Deshalb mußte ich auch das
 Vernichtungslager Auschwitz ken-
 nenlernen. Ich hatte dort weniger
 zu erleiden, als die meisten Mitge-
 fangenen, andererseits hatte ich
 genaueren Einblick in die Tö-
 tungsmaschinerie bekommen.
 Deshalb fühle und fühle ich mich
 verpflichtet, dieses Kapitel der
 Zeitgeschichte, das mit dem Na-

men Auschwitz symbolisiert ist,
 den inzwischen nachgewachsen-
 en Generationen nahezubringen,
 damit sie Schlußfolgerungen für
 ihr Leben ziehen können. Derglei-
 chen darf sich nicht wiederholen.
 Das bin ich den vielen schuldig,
 die nicht mehr vor dem süßen Gift
 warnen können, mit dem der Na-
 tionalsozialismus Menschen so
 infiziert hat, daß sie bereit waren,
 über dessen mörderisches Vorha-
 ben hinwegzusehen, ja bei diesem
 mitzuwirken.

Unter ihnen befanden sich Leu-
 te, die — wie die allermeisten da-
 mals gezwungen, die Uniform der
 deutschen Wehrmacht anzuziehen
 — sich nach Kräften bemüht hat-
 ten, sich dem Dienst der von Hit-
 ler befehligten Militärmaschinerie
 zu entziehen. Sie suchten Wege,
 die Niederlage des nationalsozia-
 listischen Regimes zu beschleuni-
 gen, einige hatten den Mut, die
 verhaßte Uniform abzulegen und
 sich Partisanengruppen anzu-
 schließen; ein Franz Jägerstätter
 setzte sein Leben ein, weil er
 nicht ein Rädchen in der Mordma-
 schinerie werden wollte.

Mit all diesen fühle ich mich
 verbunden. Und diese Menschen
 wurden als pflichtvergessen belei-
 digt, als Dr. Kurt Waldheim in
 dem unseligen Wahlkampf im
 vergangenen Jahr mit Nachdruck
 wiederholte, daß er als Offizier
 der von Hitler kommandierten
 Wehrmacht seine „soldatische
 Pflicht“ erfüllt habe.

Ich habe volles Verständnis für
 jeden, der keinen Weg sah, sich
 dem Zwang zu entziehen, dem ein
 Uniformträger unterworfen war.
 Obwohl man moralisch dazu ver-
 pflichtet gewesen wäre. Ich stehe
 uneingeschränkt auf der Seite de-
 rer, die durch die zitierte Äuße-
 rung von Dr. Waldheim als
 „Pflichtvergessene“ diskriminiert
 wurden.

Die mir zuge dachte Auszeich-
 nung trägt die Unterschrift von
 Dr. Waldheim. Ich rechne mit Ver-
 ständnis dafür, daß ich sie des-
 wegen nicht annehmen kann.

Mit vorzüglicher Hochachtung
 Hermann Langbein

90% povprašanih v okraju Veli-
 kovec se ne strinja s postopanjem
 deželne vlade, ki je doslej bila pri-
 pravljena podpirati le tovarno
 Magdalen, za Obir pa doslej ni da-
 la na razpolago nobenih podpor.
 To je najvažnejši izsledek gospo-
 darske študije inštituta IT, ki je za
 tovarno Obir raziskoval mnenje
 prebivalstva o gospodarskem po-
 ložaju v velikovškem okraju in o
 problemih v zvezi s tovarno Obir.
 Po tej študiji bi morebitno zaprtje
 tovarne Obir imelo jasne konse-
 quence za SPÖ; 41% bi dalo krivdo
 socialistom.

Nova študija o „Obirju“ Večina odklanja postopanje deželne vlade

Dr. Kurt Traar, vodja inštituta
 IT, je skupno s Francem Wedeni-
 gom predstavil novo študijo, ki
 detajlirano oblikuje mnenje pre-
 bivalstva o vprašanih okoli tovarne
 Obir. 52% je mnenja, da naj bi to-
 varna Obir delala naprèj tudi te-
 dad, če ne bi mogla izpolniti vseh
 predpisov za varnost okolja. To
 očitno dokazuje, da je ljudem živ-
 ljenjska eksistenca važnejša ka-
 kor varstvo okolja, 84% pa zasto-
 pa mnenja, da bi z ukrepi za varst-
 vo okolja odobrvali celo raz-
 širitev produkcije.

Ker imajo slovenski lastniki ve-
 čino deležev tovarne Obir, je 24%
 mnenja, da je to krivo, da dežela
 ni pripravljena podpreti tovarne.

Prebivalstvo ne odobrava politi-
 ke deželne vlade. 76% je namreč
 mnenja, da bi moral Obir dobiti
 enako podporo kakor Magdalen.

Tudi splošna zaskrbljenost o
 gospodarskem položaju v okraju
 je zelo velika. V študiji je 58%
 povprašanih izrazilo pesimistično
 mnenje o gospodarskem razvoju v
 tem okraju. Vzroke vidi prebivalst-
 vo v tem, da s strani dežele in
 zveze preveč zanemarjajo to regi-
 jo in je ne podpirajo enako kakor
 druge kraje.

V študiji so razčlenjevali pov-
 prašano prebivalstvo tudi po jezi-
 ku; pri tem se je izkazalo, da se
 slovensko govoreče prebivalstvo
 nekoliko bolj identificira s tovarno
 Obir in še bolj kritično ocenjuje
 politiko koroške deželne vlade.

Inštitut IT je za svojo študijo iz-
 bral v 12 podjunskih občinah 297
 oseb, ki predstavljajo vse sloje
 prebivalstva.

S. K.

„Kontaktna oseba“ v otroškem vrtcu najslabša rešitev

Tako imenovana „kontaktna
 oseba“ v novem otroškem vrtcu v
 Pliberku je iz pedagoškega in
 socialno-vzgojnega vidika izredno
 slaba rešitev, je na predavanju v
 Pliberku dejal univ. prof. Peter
 Gstettner. Kot znano, je v Pliberku
 koalicija SPÖ/ÖVP odklonila dvo-
 jezično vzgojo v novem otroškem
 vrtcu, na razpolago pa bo menda
 t.i. „kontaktna oseba“, ki naj bi bila
 na razpolago otrokom, ki še ne
 znajo nemško.

Univ. prof. Gstettner je dejal, da
 ta „kontaktna oseba“ nikakor ne
 bo mogla izvrševati naloge in
 funkcije, ki bi jo lahko sicer dvoje-
 zična otroška vrtnarica. „Kontakt-
 na oseba“ bo slovensko govore-

čim otrokom v prvi vrsti tedaj na
 razpolago, če otroci ne bodo razu-
 meli nemških navodil oz. če bodo
 hoteli artikullirati svoje želje. Pot
 do te „kontaktna oseba“ bodo slo-
 vensko govoreči otroci gotovo
 smatrali kot veliko, deloma ne-
 premostljivo oviro. Posledica tega
 bo, da otroci ne bodo govorili slo-
 vensko.

Ker bo slovenščina v tem otroš-
 kem vrtcu le pomožni jezik za pri-
 dobitev znanja nemščine, se bodo
 slovensko govoreči otroci počutili
 zapostavljene.

Znanstveni poizkusi so dokaza-
 li, da v takih primerih razvije ve-
 činska skupina (v tem primeru
 nemško govoreči otroci) predsod-

ke, ki jih enostavno ni več možno
 brez velikih naporov nevtralizirati.

Na predavanju so bili sicer od-
 borniki Enotne liste, predavanje
 pa gotovo ne bi škodovalo tudi
 ostalim mandatarjem pliberškega
 občinskega sveta.

Dr. Vladimir Wakounig in
 prof. Peter Gstettner sta razložila
 številnim poslušalcem tudi „koro-
 ški pedagoški model“ in posledice,
 ki bi jih le-ta povzročil na Ko-
 roškem. V zanimivi diskusiji so
 mdr. učitelji iz svojega vidika opo-
 zorili na velike hibe in težave, ki
 bi bile povezane s tem šolskim
 modelom.

S. K.

Dr. Grilc in dr. Sturm v KSŠŠD o šolstvu

Po pogovorih s predsednikom SPÖ in ÖVP sta predsednik NSKS Grilc in tajnik ZSO Sturm v petek zvečer v dunajskem klubu diskutirala s slovenskimi študenti in nemško govorečimi prijatelji.

V središču diskusije je bil Grilc-čev intervju z ORF-om, v katerem se je izrekel za možen kompromis v šolskem vprašanju. Grilc je poudaril, da vsi njegovi predlogi temeljijo na vmesnem poročilu zvezne strokovne komisije, ki je po enotnem mnenju NSKS in ZSO podlaga za nadaljnja pogajanja. Vsekakor Fischer in König zaenkrat nista odklonila predlogov v zvezi z asistenčnim učiteljem (znižanje na 7 ur, samo če je več ko 6 prijavljenih, vsaj tečaj slovenščine, komisija pri ministrstvu) in bo

naslednji teden spet seja strokovne komisije. Zato Grilc meni, da je ravnal pravilno.

Študentje so predvsem kritizirali termin intervjuja. Po njihovem mnenju bi se moral Grilc pred takšnimi akcijami v smislu akcijske enostnosti pogovarjati z drugimi organizacijami. Tako pa je v prvi vrsti poskrbel za negotovost. Seveda pa tudi dunajski študentje menijo, da kljub raznolikosti mnenj ni treba mazati po zidovih slovenskih poslopjih.

Tajnik ZSO Sturm je predvsem poudaril pomen Internacionalizacije šolskega vprašanja. Grilc je tukaj menil, da bi internacionalizacija samo šolskega vprašanja lahko bila nevarna in da je treba internacionalizirati vso narodnostno vprašanje. Na vprašanje študentov, kako ZSO stoji do Grilc-čevih predlogov, je odgovoril Sturm, da bojo o tem morali odločiti odborniki ZSO — če bojo tudi stranke pripravljene za kompromis. Očitek študentov, za ZSO v tem vprašanju nima lastne linije, in da se obrača kakor veter, je Sturm zavrnil s pripombo, da to pač odgovarja njegovemu imenu.

Sturmovo zamisel, da bi namesto dveh tednikov zadostoval tudi en skupen slovenski časopis, so študentje sprejeli z dodatkom, da bi najbrž zadostovala tudi ena sama osrednja organizacija.

● Bekštanj

Občinski svet tržne občine Bekštanj je na svoji zadnji seji sklenil podelitev častnega odlikovanja ravnatelju **Jožefu Galobu** (iz Štoblic), okrajnemu inšpektorju **Jakobu Kattnigu** (Ledince), zborovodji **Juriju Kuglju** (Loče), **Janezu Millionigu** (Spodnje Tehanče) in višjemu uradnemu svetniku v p. **Janezu Schalleju** (Bekštanj). Občinsko odlikovanje so prejeli zaradi zaslug na področju športa, kulture in gasilstva.

Uradna podelitev častnega odlikovanja bo na slavnostni seji v soboto, 23. 1. 1988, ob 16.00 uri v kulturnem domu v Ledincih.

PRODAJAM po ugodni ceni spredeno ovčjo volno.

Telefon: 04238/430

Djekše: Imreta Meheša ni več med nami

Z žalostno novico se oglašamo z Djekš. Po težki in dolgotrajni bolezni nas je zapustil nam vsem priljubljeni sosed in bivši sodelavec Imre Meheš.

Na dan sv. Treh kraljev smo ga spremljali od hiše žalosti na domače pokopališče k večnemu počitku. Pri sv. maši zadržnici in pogrebni obredih je, ob asistenci dekana Poldeja Silana, orisal domači župnik Markitz v ubranih besedah življenje tega skrbnega družinskega očeta, marljivega delavca ter spoštovanega farana.

Po rodu je rajni bil Madžar. Živel je v dolini, ki je danes pod romunsko upravo. Vojna vihra ga je prignala na sončne Djekše, kjer je našel družico, s katero sta v srečnem zakonskem življenju vzgojila hčerke in si postavila ličen dom.

O priljubljenosti in spoštovanju, ki ga je užival rajni Imre, je pričala množična udeležba od blizu in daleč na njegovi zadnji poti. Naj Imre počiva v božjem miru.

Družini pa izrekamo naše iskreno sožalje.

● Pliberk

Predstavitve nove kasete moškega pevskega zbora „Kralj Matjaž“

„Tam kjer se čuje z gaja“

Čas: sobota, 23. januarja 1988, ob 19.30

Kraj: gostilna Schwarzl v Pliberku

Sodelujejo: Mlada Podjuna, družina Lipuš, Trio Libuče in moški pevski zbor „Kralj Matjaž“ iz Libuč

Prireditelj: Moški pevski zbor „Kralj Matjaž“ iz Libuč

I Š Č E M O

dva absolventa/
dve absolventki

- trgovske akademije,
- pedagoške akademije ali
- univerze,

ki sta brezposelna.

Pismene prijave pošljite na:
**Grüne Bildungswerkstätte
Rosentaler Straße 1
9020 Celovec/Klagenfurt**

Radiše: društveni ples je tudi letos uspel

Tradicionalni radiški ples domačega društva je tudi letos odlično uspel. Preteklo soboto je prišlo v kulturni dom mnogo domačinov — poleg njih pa še večja „delegacija“ iz Kotmare vasi.

Nekje obstajajo med radiškimi in kotmirškimi rojaki dobre vezi — saj je Stanko Wrulich, znani radiški pevovodja, dolga leta vodil tudi kotmirške pevke in pevce.

Poleg Kotmirčanov je lahko predsednik SPD „Radiše“ Ludvik Ogris pozdravil še podpredsednika Narodnega sveta dipl. trg. Janka Uranka, predsednika Slovenske prosvetne zveze Tomaža Ogrisa, tajnika Kršćanske kulturne zveze Nužja Tolmajerja in domačega župana Helmuta Woschitza.

Ples sam je trajal do zgodnjih jutranjih ur, za dobro razpoloženje pa so poskrbeli „Fantje iz Podjune“, ki veljajo na Radišah že kot dobri znanci. Prireditelji društvenega plesa imajo pač z njimi tako dobre izkušnje; zato jih povabijo vsako leto, da jim zagodejo ter zapojejo.

Nadalje je bil na sporedu srečolov z lepimi nagradami. Nagrado pa sta dobila tudi novopečeni celovški advokat dr. Franci Serajnik in Hanzl Tolmajer: le-ta sta zmagala pri „Igr s klobuki“.

Skratka, tisti, ki so bili v soboto na radiškem plesu, niso ničesar zamudili.

Tisti pa, ki so ples zamudili, se ga bodo drugo leto gotovo udeležili.

Slovenji Plajberk: Pri nas so bili tamburaši iz Loč

Na dan sv. Treh kraljev so nas — na povabilo našega župnika Jančarja — obiskali tamburaši iz Loč. Znano je, da jih vodi naša domačinka Erika Wrolich.

Ločani so sooblikovali sv. mašo s sporedom božičnih pesmi. Po božji službi so bili od župnika, gospe Cilke in župnijskega sveta povabljeni na prijazno pogostitev.

Strokovna kmetijsko gospodinjstva šola s pravico javnosti zavoda šolskih sester v Št. Rupertu v Velikovcu

SPOROČA staršem in dekletom, ki se odločajo za nadaljnje šolanje ali za 9. šolsko leto, da sprejema za šolsko leto 1988/89 učenke v **STROKOVNO ŠOLO.**

NAMEN ŠOLE je, učenkam poglobiti splošno izobrazbo in jim posredovati dobro podlago za poznejši uk v različnih poklicih. Usposablja dekleta pa tudi za samostojno vodstvo gospodinjstva, ker pripisuje posebno važnost spretnosti v kuhanju, šivanju, ročnosti in gospodinjstvu.

VZGOJNI CILJ — Pravilno oblikovanje telesnih in duševnih zmožnosti, samovzgoja in vzgoja v družini in družbi, poglobitev vere in verskega življenja.

POGOJ ZA SPREJEM je končana 8. šolska stopnja in vsaj delno znanje slovenskega jezika oziroma narečja.

V primeru, da učenka 8. šolske stopnje ni končala, je v to šolo lahko sprejeta s sprejemnim izpitom.

V danih pogojih dobijo učenke državno podporo za internat! Ta šola velja tudi za 9. šolsko leto — politehnični letnik, poučuje se v obeh deželinih jezikih.

OBVEZNI PREDMETI: verouk, slovenščina, nemščina, računstvo, umevanje življenja, zdravstvo, petje, telovadba, znanstvo o perilu in oblačilih, gospodinjstvo, hranošlovje, vrtnarstvo, gospodarstvo, strojepis, kuhanje, šivanje, ročnosti, nega otroka.

Prijave so možne že sedaj vključno do konca februarja 1988 po telefonu 0 42 32 / 38 96, pismene ali osebne. Nadaljnje informacije dobite pri vodstvu šole: 9100 Völkermarkt/ Velikovec, Klosterstraße 2.

Za tiskovni sklad so darovali:

Janez Sajovic, Hodiše 20,—; Elise Mothe, Plešerka 70,—; Tomaž Sabotnik, Plešerka 100,—; Josef Perdacher, Holbiče 70,—; Marija Tscherteu, Šmiklavž 50,—; Vinko Levstik, Gorica 1000,—; Ana Prunč, Mokrije 30,—; Franc Marolt, Grabalja vas 10,—; N. N., Sele pri Škocijanu 50,—; Peter Mohar, Dobrla vas 500,—; N. N., Lovanke 55,—; Marija Hribernik, Dvorec 25,—; Franc Truppe, Ločilo 50,—; preč. g. Stanko Trap, Ziljska Bistrica 100,—; Folti Kargl, Bače 40,—; Matilda Preschern, Zg. Dobje 40,—; Lovro Petričič, Št. Ilj 50,—; Elizabeta Mothe, Plešerka 55,—; Ana Zablatnik, Biljovs 50,—; Franc Krištof, Moščenica 100,—; Štefan Mlečnik, Kožentavra 200,—; Mirko Ogris, Drabunže 50,—; preč. g. Janez Tratar, Dobrla vas 50,—; Marija in Tomi Kaiser, Rožek 250,—; preč. g. Peter Sticker, Globasnica 40,—;

Skupni vletu
Gemeinsamkeit i. J.
1988
GMJ
Proti ločevanju otrok
Gegen Kindertrennung

Globaška mladina je za novo leto vabila vse občane k skupnosti in se izrekla proti ločevanju šolskih otrok. Mladina v globaški občini je bila v zadnjih letih vedno zelo aktivna, zdaj pa se je združila v društvo, v katerem hoče še bolj intenzivno gojiti mirno sožitje med obema narodnima skupnostima. Globaški mladini-Jugend (GMJ) predseduje Stanko Gregorič, ki je tudi predsednik dunajskih študentov.

Ustanovni občni zbor

(Dalje s 4. strani)

moč," je poudaril predsednik Valesko. V živem predavanju je inž. Dominikus nakazal važnost strojnega krožka za obstoj zdravega kmetijstva. Pokazal je možnosti kurjenja z zdrobljenim lesom, al-

ternativno obdelovanje zemlje. Kmet naj bi ne bil le producent živil, temveč pionir pri načrtih mikrobiologije. Važno bo tudi pridelovanje bioenergije. Novemu odboru želimo vse najboljše pri delu in uresničitvi njegovih načrtov.

MaT

GIMNAZIJSKI PLES

**Ob polnoči
Vas bo zabaval
tudi ansambel**

„VERITAS“

Petek/Freitag,
29. 1. 1988, 20.00

Hiša ÖGB (Delavska zbornica)
ÖGB-Haus (Arbeiterkammer)

Igrajo/Es spielen:
RENDEZ-VOUS, MARELA

1. nadstropje/1. Stock:
ORF slovenski spored/ORF slow. Abteilung
Izbor uspešnice meseca in ples
Slowenische Hitparade und Tanz
Moderator: Marijan Velik

Pavla Apovnik, doma v Senčnem kraju pri Libučah, je pozorno spremljala vse dosedanje stoletje. Sedaj vemo, od koga je dr. Pavle Apovnik podedoval svoj politični talent.

Tik ob meji pred Holmcem, v Senčnem kraju pri Libučah, stoji „vahtenca“ (čuvajnica). Včasih je služila železničarjem, ki so pazili, da vlak iz Pliberka na Prevalje in naprej v Maribor ni povozil kakega domačina. Danes pa je postala dom Zdovčevi materi.

Ze nekaj let je od tega, odkar se je Pavla Apovnik preselila z domačega posestva v svoj novi dom. Lastnik „vahtence“ je sicer njen sin Štefaj, po poklicu železničar na Štajerskem. Toda prava šefinja je še vedno njegova mama, ki je še kljub svoji visoki starosti napravila vse, da je iz nekdanje „vahtence“ nastala prijetna hišica. Če prideš v njo, se takoj počutiš, kakor da bi bil v lastnem domu — in kjer lahko zveš mnogo zanimivih reči.

Zdovčeva mama je namreč budno spremljala vse dosedanje stoletje. To pa je bilo (in je), kakor vemo, zelo razburkano, polno preobratov ter polno zanimivih in žalostnih dogodkov. Sončnih trenutkov je bilo pač tudi v Senčnem kraju bolj malo.

Zibelka je tekla naši mami v sosednji šmihelski fari, pri Pongracu v Dolinčičah. Tam se je rodil tudi njen stric, škof Rožman, o katerem nam je Zdovčeva mama rekla: „Bil je velik narodnjak in borec za naš narod. Škoda, da ni bil bolj samostojen. Bil je pač tiste narave, da bi bil rad do vsakega prijazen.“

Seveda pa mu tedanji papež ni bil v bogve kako oporo. Kakor nam je mama povedala, je njen stric, ko so fašisti in nacisti okupirali Slovenijo, šel k papežu po nasvet. Papež mu je dejal, da se mora vsak katoliški duhovnik boriti proti komunizmu. Nato ga je škof Rožman prosil, da naj papež intervenira pri Italijanih, da bi v Sloveniji ne prišlo do prelivanja krvi. Papež mu je rekel, da tega ne more storiti, nakar je škof Rožman „od same jeze razbil nalivno pero“ (Pavla Apovnik).

Toda vrnimo se nekoliko nazaj, k plebiscitu, ki ga je Zdovčeva mati doživela kot 17-letno deklet. Meseci pred plebiscitom, to je bil

čas, ko je libuška občina še segala do mežiške ceste za Holmcem, za župana pa so imeli „kralja“, vsaj ime mu je bilo tako. Doma je bil tik za sedanjim mejnim prehodom, pri Kralju na Holmcu.

In v Pliberku? Tam je pred plebiscitom vodil občino bratranec Zdovčeve mame, Janko Rožman. Sploh se je v tedanjih časih govorilo v Pliberku v prvi vrsti slovensko, posebno še v trgovinah.

Na podeželju so ljudje — z manjšimi izjemami — bili za priključitev, po libuških in drugih cestah so marširali večinoma slovenski vojaki, ki so se obnašali „pošteno in ne kakor kake tolpe“. So pa bile na drugi strani podivjane tolpe, ki so mdr. „v šmihelski cerkvi in na Humcu posule po tleh hostije ter odnesle kelih in monštranco“. Tudi to je bila neka predčasna plebiscitna jeza. Po plebiscitu so slovenski vojaki marširali domov čez Holmec s pesmijo „Domov gremo, domov gremo, nazaj spet pridemo“. Z njimi so morali iti duhovniki in učitelji, „katere so nadomestili zlasti še Nemci iz Kočevja“ (P. Apovnik). Tako je npr. v Libuče prišel učitelj Scheschak — z njim pa ponemčevanje.

Ko smo že pri šoli: kako so poučevali Zdovčevo mater, ki se je šolala od leta 1911 do 1916? Pavla Apovnik: „Ko smo mi hodili v šolo, je učitelj govoril z nami večinoma samo slovensko. Sicer pa smo se učili iz dvojezične čitanice, v kateri je bila ena stran slovenska, njena sosedna pa nemška. Po plebiscitu pa so slovensko že precej izrinili in jo v Pliberku docela odpravili.“ Prepričljiv dokaz, da je Avstrija po letu 1920 storila vse drugo, kakor da bi izpolnila slavnostne predplebiscitne obljube.

Seveda smo Zdovčevo mater vprašali, kako so v Libučah doživeli dogodke pred 50 leti. „V Libučah je bil samo en glas proti anšlusu“, tako Zdovčeva mati. In ker občina Libuče ni bila stoodstotno za Hitlerja, ne bi dobila častne tabele. To je seveda tedanjega župana Brica in njegovega tajnika Plautza zelo bolelo. Po neki manipulaciji — reklo se je, da se je ne-

Obisk pri Zdovčevi mami

Piše Janko Kulmesch

„Zelo rada berem. Najbolj knjige o zgodovini, politiki in domači literaturi.“

kemu domačinu pri glasovanju Hitlerjevo tablo so imele, a zato so zgubile zvonove. To se pravi: v dem let le dobile „častno“ tablo. zadnjem trenutku so rešili vsaj

Zdovčeva mama je svoj 80. rojstni dan praznovala leta 1982 v krogu svojih otrok pri hčerki Fridi. Od leve: Pavle, Frida, Janez, France, slavljenska, Polda, Štefan, Milka in Stanko.

enega — kajti „največji zvon so odpeljali; prišel je na fronto, potem ko so ga prej zlili v kanon“ (Pavla Apovnik). Da pa v Libučah, v Št. Jurju in na Dvoru vsaj en zvon ni moral na fronto, zato je velja zasluga Skukovemu očetu, čigar sin dr. Janez Skuk je župnik v Sinči vasi. Skukov oče je ponoči, skupno z Janezom Štefanom, pd. Mokejem iz Borovij, s konji „ukradel“ zvonove z rampe na pliberškem kolodvoru in jih zakopal pri domačem mlinu. Po koncu voj-

ne pa je bilo v Libučah, Št. Jurju in Dvoru pravo slavlje, ko so prvič spet zapeli skriti zvonovi.

Pređen pa so lahko spet praznovali v svobodi in veselju, je bilo še mnogo trpljenja ter žalostnih dogodkov. Zdovčeve družine k sreči niso izselili, zato pa so sina Anzeja hoteli kot 17-letnega fanta prisiliti, da bi služil Hitlerju. Han-

zej tega ni storil in se je raje priključil partizanom.

V šmarjeških in sosednjih hribih je operiralo več partizanov in so bili tudi pogostokrat gostje Zdovčeve družine. „K nam so prišli partizanski kurirji in se najedli ter zagrelli,“ tako Zdovčeva mati. „Pa tudi drugi so jim pomagali. Med njimi Travarjev Anza, ki jim je nosil hrano v „Levov bruh“ v

KKZ gostovala s „Pastirsko igro“ Sloveniji: Prišlo je nad 4000 oskovalcev

V nedeljo, 10. januarja, je Krščanska kulturna zveza gostovala s „Pastirsko igro“ v cerkvi župnije Dravljice v Ljubljani. Predstavili so Drabosnjakovo igro trikrat — pred nad 2500 obiskovalci. Že teden prej pa so dvakrat nastopili v mariborski cerkvi sv. Rešnjega telesa. Tudi tam je prišlo več ko 1500 gledalcev.

Do gostovanj v Sloveniji je prišlo na povabilo slovenskega metropolita dr. Alojzija Šuštarja ter mariborskega škofa dr. Franca Krambergerja. Poleg njiju so se „Pastirske igre“ udeležili tudi pomožni škofje Jožef Smej (Maribor) ter Stanko Lenič in Jožef Kvas (Ljubljana). Nadalje sta lahko prireditelja (v Mariboru: škofijstvo, v Dravljah: župnijski urad) pozdravila še predsednika mestne konference SZDL Ljubljana Jožeta Ostermana, tajnika Zveze kulturnih organizacij Vladimirja Ravnikarja, predsednika ZKO Maribor prof. Janeza Verlina, predsednika Kluba koroških Slovencev prof. Boga Grafenauerja ter tajnika Stane Uršiča.

Navdušenje občinstva in zlasti

Tajnik KKZ Nužej Tolmajer

še številnih mladih obiskovalcev je bilo izredno veliko. Koroške goste je še posebno presenetilo, kako dobro je občinstvo sledilo rožanskemu narečju. Tudi to je prepričljiv dokaz proti (vindišarski) teoriji, češ da Ljubljančan ne razume rožanskega narečja.

Kakor nam je tajnik KKZ Nužej Tolmajer, ki je pri „Pastirski igri“ nosil glavno organizacijsko breme, povedal, je bila „želja po več nastopih zelo velika“. Vabili so Slovenci v Italiji, Kranjčani, Celjani, Novogoričani, a tudi iz koroških krajev so prišla vabila. Nužej: „Na žalost smo morali odpovedati, ker so igralci tudi vpreženi v delo domačih prosvetnih društev. To pa je najmanj tako važno kakor gostovanje.“

Kljub temu to ne pomeni, da nikoli ne bomo mogli več videti „Pastirske igre“. Nužej Tolmajer: „Po vsej verjetnosti bomo v letošnjem adventu še enkrat nastopili v Št. Ilju in Podjunu. Dokončno bomo o tem odločili marca.“

Doslej si je ogledalo „Pastirsko igro“ vsega skupaj 7000 ljudi. In

H. Wuzella in M. Krušič

tudi medijski odmevi v Avstriji, Sloveniji in na Primorskem so bili zelo dobri — poročila so bila obširna od časopisov preko radia pa do televizije. „Nadalje se je izkazalo kot pravilno, da smo uprizorili igro v cerkvah in ne v mestnem gledališču,“ tako tajnik KKZ.

• Libuče

Te dni je obhajala Marija Lienhard svoj 62. rojstni dan. K njenemu življenjskemu jubileju ji želimo obilo božjega blagoslova ter predvsem zdravja.

Šmarjeti, kjer so imeli partizani svoje zavetišče. Moral pa ga je nekdo izdati, ker so ga zasačili. Za kazen so ga poslali v Dachau, odkod se je vrnil čisto bolan.“

Druge domače žrtve so bili izseljenci. Iz Spodnjih Libuč so izselili Močilnikove, Kušejeve in Hartmanove — seveda po „zaslugi“ nekaterih domačinov. Zdovčeva mama pa je bila tudi priča, kako je morala rajna Breznikova mati z malim „puntičkom“ zapustiti dom. Videla je, kako je, s solzami v očeh, služkinja Ančka na vsak način hotela spremljati Breznikovo gospodinjico, česar pa ji niso dovolili. In slišala ter videla je, kako je celó „stari pliberški apotekar“ to izselitev odklanjal: „Sie (Breznikova mama) hat wohl niemanden was getan,“ medtem ko je neka druga pliberška dama (ime je uredništvu znano) z aplavzom spremljala izselitev Breznikove mame.

Prišel je 8. maj, konec vojne, toda ne še za Senčni kraj ter libuško polje. Znano je, da je postalo to polje zaradi krvavih dogodkov med 15. in 17. majem 1945 mednarodno znano. Ustaši še vedno niso kapitulirali, bili so kljub porazu Hitlerja prepričani, da bodo zmagali v boju za neodvisno Hrvaško. Tudi k Zdovcu je prišlo nekaj ustašev. Vzeli pa so, kar so mislili, da potrebujejo. „Jaz sem jim rekla, zakaj da ne kapitulirajo; Hitler je vojno zgubil,“ nam je pripovedovala Zdovčeva mati. „Pa tega sprva niso hoteli upoštevati. Upali so, da jim bodo Angleži pomagali. Angleži tega seveda niso hoteli storiti.“

Toliko in še mnogo več nam je Zdovčeva mati vedela pripovedovati iz svojega dolgega življenja, pa na žalost ne moremo vsega zapisati. Potrebovali bi za to prostora za celo knjigo.

V soboto, 23. januarja, bo Zdovčeva mati praznovala svoj 86. rojstni dan. Čestitali ji bodo njeni otroci Frida, Milka, Pavle, Anzej, Polda, Štefan, Stanko in Francej. Skupno z vnuki, pravniki ter ostalo žlahto se bodo pošteno povesečili, da lahko še vedno pridejo k svoji mami, babici in prababici.

Od nje se lahko naučijo mnogo zanimivih reči, pa naj je to zgodovina, domača literatura, gospodarstvo ali politika. In kakor zgleđa, je njen sin dv. sv. dr. Pavle Apovnik svoj politični talent in interes v prvi vrsti podedoval po materi, naši slavljenci.

Tako nam na koncu našega pogovora z Zdovčevo materjo le še preostane prijetna dolžnost, da ji za visoki življenjski jubilej izrečemo naše najlepše čestitke, povežane z željo, da bi ostala zdrava in da bi lahko še dolgo prisluhnili njenim zanimivim ter poučnim besedam.

Drage bralke in bralci „NT“!

Slovensko prosvetno društvo „Drabosnjak“ s Kostanj vzdržuje kulturni dom, v katerem naj bi našle svoj prostor tudi reči, ki pričajo o slovenski preteklosti naših krajev.

Zato Vas iskreno prosimo, če bi nam darovali ali posodili staro kmečko orodje z območja Gur in Roža (do severne jezikovne meje).

Nadalje bi bili zelo veseli, če bi nam darovali stare kahle, ker bi v našem kulturnem domu radi postavili večjo kahlsko peč.

Že vnaprej se Vam za pomoč iskreno zahvaljujemo.

Za SPD „Drabosnjak“: Janez Lesjak

P.S.: Naslov: Janez Lesjak, Razgledna promenada 36, 9220 Vrba.

Goriške mohorjevke

Poleg koledarja sta izšla še izvirni knjigi — Zora Piščanc: Pisanje zelene pomladi, in Saša Martelanc: Veter iz ljubih daljav.

Zora Piščanc, po rodu iz Trsta (Barkovlje), je med najboljšimi pripovedniki, pisateljica ljudske knjige, za katero črpa snov iz osebnih doživetij, katoliškega izročila, dobrošrnega razpoloženja do ljudi in do slovenstva. V njenem prizadevanju, da vsakdanjemu človeku prikaže ideal in lepoto, ima kljub nekaterim jedkim kritikam izreden uspeh. Ponatis njene knjige Pastirica Urška v založbi Ognjišča v Kopru v kakih 15.000 izvodih je bil takoj razprodan. Tokrat je njeno delo posvečeno spominu na brata duhovnika, ki je padel kot žrtve krivične partizanske obtožbe med zadnjo vojno v Cerknem.

Saša Martelanc je že leta 1985 izdal pri Goriški Mohorjevi krajšo prozo z naslovom Melodija. Sedanja knjiga je po vrsti druga. V obeh opisuje svoja doživetja in okolje od Ljubljane do Trsta, v katerem je odrasla. Priказi so pristrani, pogosto tudi nekaj dokumentarni časov, ki so sicer minili, pa so bili v marsičem odločilni za usodo slovenskega naroda.

Goriška Mohorjeva je nedvomno tudi letos uspela z izdajo izvirnih del. Pisan koledar pa je posvečen Primorski. Likovno opremo zanj je izdelal slikar Andrej Kosič. Poleg prikaza dela in življenja mnogih osebnosti, ki so nas zapustile, se koledar odlikuje po živahnih člankih, potopisih, prikazih prosvetne dejavnosti na Primorskem itd.

Goriška Mohorjeva družba izdaja v okviru vsakoletnih mohorjev

tudi Primorski slovenski biografski leksikon (PSBL) v snopiščih, tako da vsako leto izide v njem določeno število gesel, ki se nanašajo na imena in delo pomembnih osebnosti, ki so bile kakorkoli povezane z območjem Primorske in Istre. Doslej je bilo obdelanih 2240 gesel, še kakih 800 pa jih čaka na obdelavo in objavo. Izhajanje bo končano približno v štirih letih, sedaj je izšel 13. snopišč. Po zaključku pa bo prišel še dopolnilni zvezek, v katerem bodo imena onih, ki so zaključili svoje življenjsko delo, razni popravki itd.

Izdajanja PSBL pomeni za Goriško Mohorjevo precejšnje breme, vendar izhajajo snopišči redno. Če pomislimo, da splošni slovenski biograf. leksikon izhaja že 60 let, pa še ni zaključen, nam je marsikaj bolj jasno. Sodelavci PSBL izhajajo iz zamejske in predmejske Primorske, in s širokega območja do Ljubljane, Zagreba in Reke. Poleg Primorske in Istre je vanj zajeta tudi Kanalska dolina, ki od prve svetovne vojne dalje deli usodo Primorske pod Italijo.

Delo pri PSBL ureja zadnja leta prof. Martin Jevnikar iz Trsta. Včasih kakšno ime tudi izpade, npr. Odilo Globočnik, esesovski poveljnik v Trstu med zadnjo vojno. Bil je Slovenec iz Trsta, družina pa se je preselila po prvi vojni na Koroško, ker je bila avstrijsko usmerjena. Tu je mladi Odilo zašel med nemškonacionalce in pristal prav v esesovskem vrhu.

Številne zaslužne osebnosti so bile v PSBL prvič odkrite in njihovo delo raziskano. Ko pregledujemo to veliko delo, se nehote vprašamo: ali bo kdaj startal tudi Koroški SBL?

Potrebno je, da si bolj natančno ogledamo nekatere predloge učiteljev in učiteljskih skupin raznih šolskih okolišev ter v tej zvezi mestoma navedemo tudi podatke o številu šolarjev ter njihovem družinskem jeziku. Učiteljsko delovno združenje Celovec-okolica je 20. aprila 1925 po svojem predsedniku Ferdinandu Kogelnigu, učitelju v Grabštanju, poslalo deželnemu šolskemu svetu predloge o novem učnem načrtu za utrakvistične šole. Kot glavni cilj utrakvistične šole navaja poleg pridobitve potrebnega znanja in spretnosti za življenje priučenje nemškega jezika. „Temu namenu se morajo podrediti vsa druga razmišljanja.“ Zmanjšati je treba število ur manj važnih predmetov in zvišati število ur za jezikovni pouk. Učitelji menijo, da je treba z nemščino začeti s prvim šolskim dnem in slovensko narečje pritegniti le, če je to iz časovnih vzrokov neobhodno potrebno.

Stopnja zahtevnosti na utrakvističnih šolah ne more biti enaka tisti na splošnih. Tako ugotavljajo, da od učencev na srednji stopnji ne more zahtevati prostih spisov, ker šolarji utrakvistične šole ne mislijo v nemščini, temveč v slovenščini. Glavno delo učitelja vidi v stalnem govorjenju in ponašljanju s končnim ciljem uveljavitve nemškega učnega jezika. Grabštanjsko šolo, ki je bila v tem času samo nemška, je obiskovalo v šolskem letu 1936/37 — samo za to leto imamo ustrezne podatke — 184 šolarjev. Po navedbi deželnega šolskega sveta je hodilo v šolo 163 učencev s slovenskim družinskim jezikom in 21 učenec z nemškim družinskim jezikom.

Okrajni šolski svet v Šmohoru se je pridružil gledanju učiteljev Celovec-okolica in prav tako zahteval povečanje jezikovnih ur. Učitelji iz Št. Štefana na Zilji in okolice so želeli doseči tako intenzivnost nemškega jezikovnega pouka, da šolarji utrakvističnih šol ne bi zastajali v nobenem pogledu za absolventi čisto nemških. Učiteljsko društvo zgornjega Roža iz „taktičnih razlogov“ še govori o slovenskem jeziku, za pospeševanje nemškega jezikovnega pouka pa predlaga, da se naj stremi za tem, da se na višji stopnji tudi verouk poučuje v nemščini. Glede treh slovenskih jezikovnih ur na srednji in višji stopnji pa je mnenja, da se lahko mirne duše prezejo in da jih v predmetniku ni treba navajati. Učitelji iz Čač pa se niso dosti potrudili in se omejili glede slovenščine s pripombo, da je treba nadomestiti v učnem načrtu oznako slovensko narečje s terminom „hišni jezik“. Bolj temeljito se je s problematiko ukvarjalo učiteljsko delovno združenje spodnjega Roža, opisalo je najprej splošno situacijo utrakvistične šole ter povedalo, da šolarji ob vstopu v šole sploh ne obvladajo ali pa v zelo majhni meri znajo jezik, ki pozneje velja kot učni jezik. Značilno je tudi močno podcenjevanje slovenščine v smislu

demškonacionalistične publicistične. Utrakvistično šolo označuje kot najslabšo. Prvo mesto zavzema mestna, drugo pa podeželska ljudska šola v nemških krajih. Glede na posebni učni načrt za dvojezično šolo pa pravijo: „1. Deželni šolski svet za Koroško je z odlokom dne 26. 9. 1890, števil. 1623 izdal skupno z normalnim učnim načrtom za ljudske šole na Koroškem posebni učni načrt za pouk v slovenščini.“

Ta okvirni specialni učni načrt se je v glavnem uveljavil in ta oblika koroške jezikovno mešane šole je bila predmet raziskav in inozemstva in se je označila kot vzorna.

2. Ker se bo po vsej verjetnosti spremenil normalni učni načrt za ljudske šole Koroške, se mora jemati s to reformo oz. spremembo tudi posebni učni načrt za dvojezične šole v toliko, da učni cilji in učna snov jezikovno mešanih šol ne zastajajo v nobenem pogledu za enako kategorijo nemških šol.

3. Za doseg tega cilja je po-

trebno, da se nemški jezikovni pouk na jezikovno mešanih šolah intenzivira na sledeč način: pri predmetnem pouku je treba začeti z nemščino že v 1. šolskem letu. Za priučenje nemščine se more v tem šolskem letu uporabljati za lažje sporazumevanje slovensko narečje. Slovensko narečje in nemški jezik sta enakovredna.

4. Dejanski slovenski pouk mora odpasti, ker je slovenski pismeni jezik otrokom bolj tuj kakor nemški jezik.

5. Slovenski pouk se omejuje v prvem šolskem letu zgolj na priučenje slovenskih pismenk in tiskanih črk. Otroci naj se usposobijo za branje slovenskih pisnih in tiskanih tekstov.

6. V 2. in 3. šolskem letu se lahko nemška berila, manjše zgodbe, basni etc. obnovijo za boljše razumevanje še v slovenskem narečju. Seveda je treba take obnove izvesti tudi v nemščini.

7. Jezikovno mešane šole so pogosto nižje organizirane podeželske šole z oddelčnim poukom. Zelo se priporoča, da se združijo oddelki pri številnih predmetih. Združitve oddelkov omejuje oddelčni pouk in s tem se dobi dosti časa za vadbo pravičnega govorjenja.

8. S 4. šolskim letom mora izgliniti vsaka slovenska konverzacija tudi v narečju, zaradi česar morajo odpasti iz specialnega učnega načrta tudi tiste 3 ure slovenskega jezikovnega pouka na teden na srednji in višji stopnji. Utemeljitev: Čeprav se je prebivalstvu z vpeljavo teh jezikovnih ur izkazala gotova pripravljenost, le-ta iz zna-

Dr. Avguštin Malle

Utrakvistična šola v zadnjih mesecih pred anšlusom

Iz predavanja dr. Avguštin Malleja na 19. koroških kulturnih dnevih — II. del

ni vzrokov tega ne uporablja. Dokaz: na področju delovne skupnosti „spodnji Rož“ se nahaja 12 jezikovno mešanih šol, kjer prebivalstvo ne zahteva nobenega slovenskega jezikovnega pouka. Na eni šoli se poučuje slovenščina; vendar ta šola ni jezikovno mešana, temveč dosedaj še ne preverjena šolska oblika (Sele).

9. Pod točko 8. imenovane 3 jezikovne ure je treba uporabiti za nemški učni jezik, prav tako se lahko del ročnosti — kolikor je to oportuno — uporabi za nemški jezikovni pouk.

10. Na srednji in višji stopnji je potrebna zlasti v jezikovno mešanih šolah vzgoja zvestobe k državi ter vzgoja ljubezni do domovine in države.

11. Pri računanju se slovenski jezik ne uporablja in je le-to treba poučevati izključno v nemščini...

Velikovski okrajni šolski svet je obravnaval predloge zgoraj navedenih učiteljskih združenj, se z njimi strinjal ter ugotovil, da Slovenci pri uporabi nemščine delajo značilne napake, na drugi strani pa, da je njihova izgovorjava dosti boljša, ker je slovenskim otrokom nemško narečje tuje.

Tudi okrajni šolski svet zagovarja ukinitve 3 slovenskih jezikovnih ur od 3. do 8. leta, če pa teh že ni možno ukiniti, naj se na teh šolah, na katerih so te ure vpeljane in se tudi izvajajo, uporablja slovenska domoljubna čitanka, ki je prilagojena koroškim razmeram, se pravi, da mora vzgajati učence k ljubezni do domovine etc.

Ker diskusija ni tekla v zadovoljstvo deželnega šolskega sveta, je ta ponovno pozval učitelje k intenzivnejšemu sodelovanju pri pripravi novih učnih načrtov in zahteval pismene predloge. Deželni šolski svet in velikovski okrajni šolski svet sta priložila okrožnici osnovne smernice za nadaljnjo diskusijo. Učitelj R. Stissen iz Velikoveca je pripravil učni načrt utrakvistične šole in v splošnih pripombah menil, da se da prilagoditi učni načrt utrakvističnih šol obstoječim splošnim in da so potrebne le malenkostne spremembe, posebno kar zadeva jezikovno pospeševanje. Čimvečje usklajevanje učnih načrtov je zagovarjal tudi s tem, da se vzame utrakvističnim šolam slab glas, ker le-te veljajo za šole drugega razreda. Čeprav prevzema v bistvu vse negativne predznake glede slovenščine, zagovarja slovenski predmetni pouk na srednji stopnji v obsegu 2 ur in v višji stopnji v obsegu 3 ur ter želi, da bi bil ta pouk obvezen. Znanje slovenščine utegne koristiti koroškemu prebivalstvu iz gospodarskih razlogov.

čino in s tem izrinili slovensko narečje, pri številnih predmetih so se ravnali po splošnem učnem načrtu, slovenščina torej sploh ni bila v rabi, šteli pa so v slovenščini samo do 5. V bistvu se je predmetni pouk odvijal v obliki intenzivnega prepisovanja nemščine.

Tudi iz obširnega stališča šole v Kotmari vasi je razvidno, da je bil osnovni cilj utrakvistične šole ta, da se šolarji naučijo nemščine. Slovenščina odnosno slovensko narečje je zgubilo veljavo v drugem šolskem letu, v predmetniku je ne najdemo. Šola je predlagala tudi posebno novo čitanko v slovenskem in nemškem jeziku v latinici. Petrazredno šolo v Kotmari vasi je v šolskem letu 1936/37 obiskovalo 219 šolarjev, od tega je bilo 184 slovenskih in 35 nemških, drugi vir z dne 30. julija 1937 govori o štirirazredni šoli s 214 učenci. Po jeziku učence deli na 126 s slovenskim, na 47 s slovensko-nemškim in na 41 z nemškim družinskim jezikom, po narodno-politični opredelitvi pa navaja 57 narodnih in 116 domovi-

še nemški učni jezik. V svojem obširnem predlogu se nadalje ukvarja s točnejšim učnim načrtom za domoznanstvo, zgodovino, petje in pisanje. Govori o posebnostih slovenščine v odnosu do nemščine, prinaša splošne opombe učnemu načrtu, „smernice“ elementov poučevanja nemščine na dvojezičnih šolah ter obširne pripombe k posameznim predmetom. Glede na domoznanstvo na prvi stopnji pravi, da se bo učni jezik ravnal po hišnem jeziku otrok. Razgovor se bo torej vodil dvojezično, in sicer v prvem polletju v slovenščini, ki je primerna za otroke in ki je ljudska, za nemške otroke pa v krajevem narečju. Ta način poučevanja naj bi se ohranil tudi še na drugi šolski stopnji. Zanimivo je, da Wedenig predlaga, da bi se na 3. šolski stopnji posredovalo šolarjem narodno blago obeh kulturnih krogov. Isto velja za 4. šolsko stopnjo. Omembe vredni so tudi njegovi predlogi za pouk zgodovine. Na 5. šolski stopnji naj bi poleg seznanjanja z germanskimi plemeni učitelj seznanil šolarje tudi s

ni zvestih Slovencev ter 41 Nemcev. Predloge kotmirške šole so osvojili tudi učitelji delovnega združenja Celovec okolica.

Večina učiteljev in učiteljskih delovnih skupnosti je v razpravi za reformo učnega načrta upoštevala slovenščino samo kot pomožni jezik, z močnimi pridržki je reagirala na možnosti dosege splošnih učnih ciljev posebno pri posameznih predmetih (n. pr. nemščini), deloma pa so se razpravljalci omejili pri posameznih predmetih na ugotovitve, da naj se učna snov in učni cilji ne razlikujejo od onih na splošnih šolah. Predvsem tu velja za računstvo, telovadbo, petje, risanje, ročnost; pri domoznanstvu pa navadno najdemo zapis, da je treba učence vzgajati v lojalne državljane in domoljubne Korošce. Problematika učnega jezika je najbolj prisotna pri predmetnem pouku nemščine.

Po dosedaj znanih virih od teh stališč odstopajo le predlogi že imenovanega učitelja Franca Wedeniga, s katerimi je soglašala tudi delovna skupnost svobodnega učiteljskega sindikata, okrajna skupina Beljak. Uvodoma je Wedenig menil, da problem dvojezičnih šol zahteva temeljno bazično raziskavo, kajti nagla „ureditev“ tako divergentnega vprašanja ne bi služila nobenemu in ne bi ustvarila nič trajnega. Tudi on izhaja praktično iz priznavalnega načela, vendar poudarja nagnjenje šolarjev, da se poslužujejo hišnega jezika. Na prvih dveh šolskih stopnjah zagovarja uporabo narečnega hišnega jezika, v naslednjih stopnjah pa naj bi bil v uporabi le

Katoliški dom prosvete v Tinjah vabi na večer z dr. Eriko Horn (Gradec):

Bila sem za Hitlerja

Prireditev bo v četrtek, 28. januarja 1988, ob 19.30 uri

Večer z dr. Eriko Horn je v okviru prireditvene serije

1938—1988

VELIKI TABU?

*

Dr. Erika Horn se je rodila leta 1918 v Celovcu, od 1932 dalje pa si je izbrala Gradec za drugo domovino. Po poklicu je učiteljica, na univerzi pa je študirala zgodovino in filozofijo. Posebno močno se udeležuje v izobraževanju odraslih. Že 15 let je vodilna pedagoška sodelavka Doma prosvete Maria Trost pri Gradcu.

● Št. Janž

NOVOLETNI KONCERT

Čas: 23. januar 1988, ob 19. uri
Kraj: v Tischlerjevi dvorani v Št. Janžu
Nastopajo: oktet Suha, Podhumška dekleta, domači tamburaši

● Tinje

v sredo, 20. jan., ob 19. uri
Diskusija: Spor zaradi dvojezične šole
Diskutirajo: prof. dr. Reginald Vospornik, dv. sv. dr. Ralf Unkart, prof. dr. Mirko Wakounig, prof. dr. Hugo Reinprecht, univ. prof. dr. Dietmar Larcher
Vodja diskusije: dv. sv. dr. Valentin Inzko

v petek, 22. januarja, ob 19.30
Forum za družbena vprašanja: Krščanska vera in politična odgovornost, nem.

Predavatelj: Herwig Büchele SJ

od nedelje, 24. januarja, ob 18. ure do srede, 27. januarja, do 13. ure

Duhovne vaje za članice zveze spravnega rožnega venca, nem.

Voditelj: p. Wolfgang Frühwirt OFM, Dunaj

v sredo, 27. januarja, ob 19.30
Mojster Eckhardt (predavanje o mistiki), nem.

v četrtek, 28. januarja, ob 19.30
Iz cikla predavanj VELIKI TABU: Bila sem za Hitlerja

Predavateljica: dr. Erika Horn, Graz
Voditelj diskusije: dr. Janko Zerzer

● Celovec

Kipar Konstantin Jatropulus iz Rožeka

Čas: od 21. januarja 1988 do 11. februarja 1988

Otvoritev: četrtek, 21. januarja 1988, ob 18.30

Kraj: Mohorjeva knjigarna v Celovcu
Umetnika bo predstavil Adolf Scherer, vodja kulturnega urada mesta Beljak.

● Tinje

Razstava del Deskoskija Ljubča (akvareli in risbe)

Razstava bo odprta do 19. februarja 1988

Kraj: Katoliški dom prosvete v Tinjah

● Beljak

Alenka Kham-Pičman — slike

Otvoritev: torek, 19. januarja 1988, ob 19. uri. Razstava bo odprta do 5. februarja 1988.

Kraj: Galerie an der Stadtmauer, Widmannsgasse 30, Beljak
Prireditelj: Kulturni urad mesta Beljak

Ljubljana: zanimive razstave

● Evropski slikarji iz Ermitaža v Leningradu

Narodna galerija, Prežihova 1, Ljubljana (nasproti Moderne galerije in glavne aleje mestnega parka Tivoli). Tel.: (03 0 61) 219-759
Cena vstopnic: Din 600; za mladino, študente (z izkaznico) in upokojece Din 300; popustov za skupinske ogledе ni, razen za mladino: v tem primeru so vstopnice à Din 150.

Razstava je odprta od torika do sobote od 10.—18. ure, ob nedeljah od 10.—13. ure. Ob ponedeljkih zaprto.

Razstava bo odprta do 21. januarja 1988. (Vse zainteresirane zamudnike obveščamo, da se razstava po 21. januarju preseli v Zagreb, Muzejski prostor, Jezuitski trg.)

Možnost vodstva — po dogovoru vsaj dva dni pred prihodom, tudi v nemščini.

● Antični portret v Jugoslaviji

Narodni muzej, Trg osvoboditve, Ljubljana (park blizu Opere). Tel.: (03 0 61) 218—886.

Cena vstopnic: Din 1000; za mladino, študente (z izkaznico) in upokojece Din 500; cena za skupinske ogledе (najmanj 10 oseb) po osebi Din 500.

Razstava je odprta od torika do sobote od 10.—18. ure, ob nedeljah od 10.—13. ure. Ob ponedeljkih zaprto.

Razstava bo odprta do 29. februarja 1988.

Možnost vodstva — po dogovoru vsaj dva dni pred prihodom, tudi v nemščini.

● Kiparska dela Franceta Goršeta

Moderna galerija, Tomšičeva 14, Ljubljana (nasproti Narodne galerije in glavne aleje mestnega parka Tivoli). Tel.: (03 0 61) 214—106.

Cena vstopnic: Din 800; za skupine odraslih à Din 500; za skupine mladine à Din 200.

Razstava je odprta od torika do sobote od 10.—18. ure, ob nedeljah od 10.—13. ure. Ob ponedeljkih zaprto.

Razstava bo odprta do 31. januarja 1988.

Možnost vodstva — po dogovoru vsaj tri dni pred prihodom, tudi v nemščini.

● Celovec

ULTRAMARIN

Razstava Rudlja Benetika

Kraj: Zentralsparkasse und Kommerzbank, Karfreitstraße 11

Čas: od 19. 1. 1988 — 29. 1. 1988, otvoritev, v torek, 19. 1., ob 18. uri

Razstavo bo odprl mestni svetnik za kulturo Siegbert Metelko

● Lepena

Sankarska tekma

Čas: nedelja, 24. januar 1988

Štart: ob 10. uri

Kraj: v Lepeni — Koprivni

Štartne številke do 10. ure

Šteje tudi za Obir-pokal

Prireditelj: Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železnikih

RADIO CELOVEC
Slovenske oddaje

Torek, 19. 1. 1988

Slovenska popevkarska scena: Simona Weiss.

Sreda, 20. 1. 1988

Narodna zabavna glasba. Večerna: 21.00—22.00: Zvočno pismo. S. Makarovič: Nočni šanson.

Četrtek, 21. 1. 1988

Rož — Podjuna — Zilja.

Petek, 22. 1. 1988

Koroški liki (R. Vospornik). Jezikovni pogovori (J. Messner).

Sobota, 23. 1. 1988

Duhovni nagovor (Janez Tratar) — Voščila (Danica Uršič).

Nedelja, 24. 1. 1988

V peččinah in soukih — severnoafriške epizode.

Pon., 25. 1. 1988

Mi smo jagri. Pri koroških lovcih.

Torek, 26. 1. 1988

Halo, prijatelj! Partnerski magazin.

Posebno ugodne avtogume dobite pri

KRIVOGRADU

v Šmihelu 60, ☎ 0 42 35/25 37

Zimske avtogume:

145—13	šil. 640,—
155—13	šil. 695,—
165—13	šil. 790,—
175—14	šil. 940,—
175/70-13	šil. 850,—
185/70-13	šil. 895,—

Traktorske gume:

11—28	namesto 5.090,—	samo 3.300,—
14—34	namesto 11.990,—	samo 7200,—

Montaža brezplačna!

Stroje za mešanje mesa in testa do 50 kg.

S tem kuponom podprete tudi SAK s

5%

Ime:

Krščanska kulturna zveza in Narodni svet koroških Slovencev vabita na

podelitev

IX. Tischlerjeve nagrade prelato

dr. Janezu Hornböcku

v petek, 22. januarja 1988, ob 19.30 uri, v Tischlerjevi dvorani Slomškovega doma v Celovcu

Sporod bodo oblikovali: mešani in moški cerkveni zbor, moški kvartet, mladinski zbor iz Podgorij (vse zборе vodi Urhej Kaselj)

Slov. prosvetno društvo „ZVEZDA“ v Hodiških vabi na

HODIŠKI PLES

ki bo v soboto, 23. januarja 1988 ob 20.00 uri pri Svetiju v Plešerki

Za plus igra „Ansambel Vita Muženiča“ iz Slovenije

Großer Glückshafen Bogat srečolov

NAŠ TEDNIK — Lastnik (založnik) in izdajatelj: društvo „Narodni svet koroških Slovencev“.

Tisk: Mohorjeva/Hermagoras, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec. NAŠ TEDNIK izhaja vsak torek, naroča se na naslov: „Naš tednik“, Viktringer Ring 26, 9020 Celovec. Telefon uredništva, oglašnega oddelka in uprave: (04 63) 51 25 28. Naš zastopnik za Jugoslavijo ADIT-DZS, Gradišče 10, 61000 Ljubljana, tel. 22 30 23.

Pomemben praznik slovenske kulture

Dvojni jubilej Slovenske filharmonije

Svetovna glasbena javnost se bržčas še danes ne zaveda dejstva, kako bogat je bil domala tri stoletja glasbeni pretok skozi Ljubljano, koliko odličnih ansamblov in solistov je gostovalo v slovenski prestolnici, kako sodoben je bil repertoar ljubljanskih filharmonikov, koliko velikih načrtov je na Slovensko zanesel mladi Gustav Mahler, ter koliko dobrega, spodbudnega in prav gotovo tudi zgodovinsko pomembnega sta k razvoju slovenske glasbene umetnosti prispevala Václav Talich in Fritz Rainer.

Prav tako v širši javnosti še do sedaj ni ustaljeno spoznanje, da je imel nesmrtni Ludwig van Beethoven precej stikov s Slovenci, da se je Joseph Haydn, neprekosljivi mojster klasicističnega godalnega kvarteta in simfonije, potem ko ga je ljubljanska Filharmonična družba izvolila za častnega člana, oddolžil slovenskim filharmonikom za visoko priznanje s posvetilom ene izmed svojih znamenitih maš... Skratka, da poudarimo le nekatera najbolj prepričljiva zgodovinska dejstva in da ne naštevamo hvalnic v neskončnost. Mor-

S slavnostnim koncertom v veliki dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani je simfonični orkester Slovenske filharmonije sredi januarja počastil dvojni jubilej: 80-letnico ustanovitve prve slovenske filharmonije in 40. obletnico svojega povojnega delovanja.

Piše Ivan Virnik

da s častno izjemo, da sta v Ljubljani na povabilo nekdanje Filharmonične družbe gostovala slovita skladatelja in dirigenta Richard Strauss in Antonin Dvořák ter da je slovensko glavno mesto že davno tega imelo v gosteh slavno Berlinsko filharmonijo.

Dvojni jubilej Slovenske filharmonije je torej velik, pomemben praznik slovenske kulture, saj gre za umetniško ustanovo z dolgo tradicijo, ki sega v leto 1701, ko je bila ustanovljena Academia Philharmonicorum, prvo glasbeno združenje na Slovenskem. To leto je bila v Ljubljani osnovana po vzoru podobnih tujih združenj in je bila nosilka glasbenega baroka na slovenskih tleh. Spodbudo za njeno ustanovitev je dala Academia operosorum, katere član je bil

tudi J. B. Höffer, utemeljitelj Academiae Philharmonicorum; bil je tudi njen prvi umetniški vodja, neke vrste administrativni ravnatelj pa J. G. Goschell.

Po zapisih uglednega slovenskega muzikologa, akademika dr. Dragotina Cvetka, je Academia sprva štela 31 članov, večinoma iz plemiškega in meščanskega stanu. Njen namen je bil gojiti glasbo; zato je potrebovala izvajalce, instrumentaliste in pevce, svoje člane, pomnožene včasih še z glasbeniki, ki vanjo niso bili vključeni. Kaže, da je bila Academia najbolj delavna v času, ko jo je usmerjal Höffer. Spriču družbenih sprememb, v katerih se je v drugi polovici 18. stoletja utrjevala vloga meščanstva — tako dr. D. Cvetko — očitno Academia ni bila več aktualna. V prvi polovici in še sredi tega stoletja pa je mnogo pomenila. Z njo se je namreč za-

čela načrtneje razvijati slovenska glasbena reprodukcija, domače glasbenike je spodbujala h komponiranju, s svojim delom je vsekako ustvarila osnove, ki so se v glasbenem življenju na Slovenskem odrazile tudi pozneje.

In naslednica Academiae Philharmonicorum, današnja Slovenska filharmonija? Njen častitljivi jubilej, ki predstavlja brez dvoma pomembno nepretrganost v časovnem obeležju glasbenega življenja v Ljubljani in v Sloveniji sploh, tudi ni brez tako značilnih dejstev kot nekdanj, v časih oblikovanja in poznejšega plodnega delovanja njene velike predhodnice. Razveseljivo je, da se je v zadnjih letih začelo povečevati zanimanje za simfonične koncerte in da dosega interes raven velikih evropskih glasbenih središč. Tako ima na primer Slovenska filharmonija nekaj sto abonentov več kakor slovita Češka filharmonija. Že ta podatek pove, da Slovenci z velikim zanimanjem sledijo sodobnim glasbenim tokovom, ponosni na svoje dosedanje bogato glasbeno življenje v Ljubljani, kakršnega v svoji zgodovini premore na evropski celini le peščica mest nje ne velikosti.

Najbolj dognana mojstrova upodobitev: Julij Betetto kot Kecal v *Prodani nevesti*, Bavarska državna opera v Münchnu 1930/31

Ko je Julij Betetto kot član münchenske opere od 20. do 24. januarja 1931 gostoval v Ljubljani in nastopil v Thomasovi Mignon, Mozartovi *Cosi fan tutte* in Halévyjevi *Židinj*, je poročevalec Slovenskega naroda takole ocenil prvo predstavo tega nepozabnega slovenskega opernega umetnika:

„Betetto je velik mojster, v Mozartovih operah je čudovit. V njih se najbolj jasno uveljavlja vsa njegova ogromna pevška tehnika, njegov krasni glas in njegova z najpopolnejšim okusom prepojena igra.“

Nepozabna umetniška osebnost Julija Betetta

Ob pohvalnih ocenah o umetnikovem gostovanju v njegovem rojstnem mestu kritiki niso pozabili omeniti, da je bil J. Betetto pred in med prvo svetovno vojno eden od stebrov dunajske Državne opere, nato ob vrnitvi v domovino ljubljane ljubljanskega opernega občinstva, ki je potem, „nemiren kakor pač vsak pravi umetnik, znova odšel v svet, v München, in tam v kratkem času dosegel nekaj izrednih uspehov“. Še večjega priznanja kakor v januarju je bil deležen ob gostovanju v marcu 1931, ko je z Josipom Rijavcem nastopil v *Prodani nevesti* in požel „viharje priznanja kot zmagoviti, v igri izvrsten, ves preropen in veder, živ ko srebro, pravi umetnik po božji volji“, nedosegljiv Kecal.

Julij Betetto (roj. 27. avgusta 1885 — umrl pred 25 leti, 14. januarja 1963, v Ljubljani), basist, operni in koncertni pevec ter pedagog, je že z dvajsetimi leti na Dunaju uspešno opravil avdicijo, vendar mu je šele izreden uspeh z izvedbo basovske vloge v Verdijevem *Requiemu* z ljubljansko Glasbeno Ma-

utico (1907) zagotovil finančno podporo za nadaljevanje študija v avstrijski prestolnici. Po debutu z vlogo Gremina v operi P. I. Čajkovskega Evgenij Onjegin na odru dunajske Dvorne opere je postopno dobival naslovne basovske vloge lirične in komične narave. Na Dunaju se je J. Betetto 1910 prvič predstavil tudi z glavno vlogo Kecal v Smetanovi *Prodani nevesti*, ki ga je pozneje spremljala vso kariero in velja za njegovo najbolj dognano umetniško upodobitev.

V petdesetih letih svojega umetniškega delovanja, kar je edinstven primer v zgodovini slovenske, bržkone pa tudi evropske in svetovne operne umetnosti, je mojster J. Betetto pel v 140 opernih delih 175 vlog. Skrbni statistiki so pred leti radovednim časnikarjem postregli še s podatkom, da je J. Betetto od 6. decembra 1903 do konca leta 1953 nastopil v 3037 opernih predstavah in na 173 koncertih. Poleg tega je imel še 31 radijskih nastopov oziroma skupaj kar 3241 predstav, koncertov in nastopov.

Tudi letos je pripravilo SPD „Kočna“ iz Sveč pri „Adamu“ svojo tradicionalno Štefanovo kulturno prireditev.

Ob začetku je zapel moški zbor društva štiri domače pesmi, predsednik dr. Janko Zerzer pa je pozdravil navzoče. Še posebej je omenil, da z veseljem opaža več mlajših obiskovalcev, kakor jih je vaju ob tej prireditvi.

Prireditev „Kočne“

Naslednja točka na sporedu so bili nastopi učencev Glasbene šole v Svečah. Zaigrali so na flavto, kitaro in na violino. Sveškemu cerkvenemu zboru je pod vodstvom dr. Antona Feiniga uspelo ustvariti božično vzdušje s starimi božičnimi pesmimi.

Nato so nastopili mladi in najmlajši z igrico Borisa Atanaskoviča „Deklica in veter“. Igrica pripoveduje o deklici, ki se joče, ker noče biti sama. Veter je noče videti žalostne in ji pomaga. Vsi igralci so doživeto vztrajali v svojih vlogah, pri čemer je bila še posebej opaziti jasna izgovorjava besedila. Igrico je z otroki naštvudirala Malka Feinig.

Po pestrem sporedu so nastopajoči posedeli še malo skupaj in se poveselili ob pesmi in pijači.

DSG Podgorje: sekcije delajo uspešno

Lahki atleti so bili tudi lani zelo aktivni in so dosegli vrsto odličnih rezultatov. Udeležili so se skupno 68 tekmovalj, mdr. kros-tekov, cestnih tekov, tekmovalj na stezi, koroških in avstrijskih prvenstev, tekmovalj zveznih dežel, tekmovalj ARGE-Alp, evropskih prvenstev in svetovnega prvenstva. Na koroških prvenstvih so člani dosegli kar 13 koroških naslovov (2x 2. mesto; 2x 3. mesto) in 5 avstrijskih naslovov (1x 2. mesto; 3x 3. mesto).

Najbolj uspešna atletinja je bila seveda spet Ani Müller, ki je dosegla lani 3 avstrijske naslove, 2 vice-naslove, 4 koro-

ške naslove (1x 3. mesto), izboljšala je 3 avstrijske rekorde (2x na 10.000 m in 15 km), postala je 2. na evropskem pokalu v Atenah in dosegla je tudi 35. mesto na svetovnem prvenstvu v Monacu. Tega prvenstva se je udeležilo 138 tekmovalk iz 32 držav.

Erich Kokaly, ki je trenutno pri vojakih, je dosegel dva avstrijska naslova in je postal kar 5-krat koroški prvak. Za ostale odlične rezultate so poskrbeli Martin Pogelschek, Harald Wiedermann, Barbara Pogelschek in Gernot Mörtl.

Smučarska sekcija je organizirala 9 tekmovalj, mdr. tudi

klubsko prvenstvo, ki sta ga dobila Janko Ottowitz in Maria Fugger. Janko Ottowitz je postal tudi občinski prvak.

Nogometna sekcija ni sodelovala na prvenstvu koroške nogometne zveze, v „karavanski ligi“ pa je dosegla odlično 4. mesto. Nogometaši so organizirali 2 turnirja (1. in 2. mesto), pa tudi v dvorani so dosegli lepe rezultate. Na prvenstvu DSG so postali Podgorčani četrti, na avstrijskem prvenstvu v Hohenemsu pa so dosegli 8. mesto. Na turnirju v Vetrinju in Borovljah so prav tako sodelovali.

Koroški mladinski prvak Niko Zwitter iz Zahomca je v Podnu skakal zelo konstantno in je tako dosegel 1. mesto pri mladincih. V splošni skupini je dosegel odlično 2. mesto.

Koroško prvenstvo skakalcev v Podnu — Zahomčani spet najbolj uspešni

Niko Zwitter koroški mladinski prvak

Po prvem skoku je bil v vodstvu še Zahomčan Peter Rausch, toda z drugim skokom na 66,5 metrov je Niko Zwitter le še ujel svojega prijatelja in tako osvojil prvo mesto. Niko Zwitter je letos presenetljivo dobro začel in je trenutno na najboljši poti v enega izmed avstrijskih kadrov. Lani mlademu skakalcu ni uspelo mnogo, toda letos se je Niku očitno odprlo. Zato so Zahomčani zelo optimistični, da bo kmalu mogoče sledil Franciju Wiegeleju na avstrijski vrh.

Tudi Martin Wiegele, sin trenerja, je na tem koroškem prvenstvu presenetljivo dobro skakal. Eden izmed vzrokov je, tako pravijo Zahomčani, odlični uspeh trenutno

pomoč lastne publike, v pomoč pa bo Dobljanom gotovo tudi majhna dvorana v Pliberku, katere nasprotnik ne bo vajen.

Pretekli konec tedna je SK Aich/Dob igral na turnirju v Beljaku in dosegel 2. mesto za moštvo regionalne lige Hypo Celovec. Na tem turnirju je SK Aich/Dob premagal jasno tudi velikega nasprotnika trenutno v prvenstvu Wolfsberg.

Sobota, 23. 1. 1987, ob 19. uri
SK Aich/Dob — Hypo VBK
v glavni šoli v Pliberku

V Podnu je bilo na novi 70-metrski skakalnici preteklo nedeljo koroško prvenstvo. Najboljših skakalcev splošne skupine (Wiegele, Kuttin, Erath, Mörtl) sicer ni bilo na štartu, zato pa je naraščaj pokazal svoje zmožnosti. Kot že v prejšnjih letih, so tudi letos bili najbolj uspešni zahomški skakalci. Niko Zwitter je osvojil pri mladincih naslov koroškega prvaka.

Zahomčani so bili tudi na letošnjem koroškem prvenstvu najbolj uspešna ekipa. Kar 9 mladih talentov je bilo na štartu, trener Franc Wiegele (desno) je bil z doseženimi rezultati kar zadovoljen.

najboljšega zahomškega skakalca Francija Wiegeleja, ki je za mlade postal zgled. V Podnu je bilo na štartu 9 skakalcev iz Zahomca, kar zrcali tudi delo trenerja Francija Wiegeleja, ki ima v svoji ekipi vrsto talentiranih mladih skakalcev.

Rezultati:

Mladinci: 1. in koroški prvak Niko Zwitter 205,6 (65,5/66,5 m); 2. Peter Rausch 202,5 (66,5/66 m) (oba Zahomc); 3. Kurt Kuttin (SVV) 196,0 (64,5/63 m); 4. Martin Wiegele (Zahomc);
Juniorji: 1. Hannes Staudacher (SV Malta) 210,1;
Splošna skupina: 1. Gerhard Schluga (KSG) 159,9;

Martin Wiegele je dosegel 4. mesto

Nogometno prvenstvo KFV v dvorani

Nogometno prvenstvo KFV v dvorani bo letos konec januarja. Iz koroške lige se bodo prvenstva udeležila le 3 moštva, pa tudi na splošno se je prijavilo letos manj klubov. Selani in Globašani se prvenstva ne bodo udeležili, čeprav sta obe moštvi doslej vedno dosegli dobre uvrstitve.

Sobota, 30. januarja — Borovlje:

Bličovs, Unterweng, Winklern, DSG Borovlje, Malta;

Nedelja, 31. januarja — Vetrinj: SAK, Žihpolje, Vetrinj, Feffernitz, Admira Beljak;

Nedelja, 7. februarja — Vetrinj: Dobrla vas, Wölfnitz, Donau, Podkloster, Važenberg;

Nedelja, 7. februarja, Wolfsberg: ASKO Šmihel, Labot, Žvabek, Mauterndorf, St. Leonhard

Tekme se začnejo ob 8.30 zjutraj. Skupno se bo letos udeležilo tega prvenstva 97 moštev. Leta 1986 je postal koroški prvak SAK.

Assagio: Wiegele na 21. mestu

Na svetovnem pokalu v Italiji je Franci Wiegele dosegel solidno 21. mesto. Zmagal je Avstrijec Vettori. Na štartu tokrat ni bil Andi Felder, ki je popolnoma zunaj forme.

Rezultati: 1. Ernst Vettori (Avs) 218,2 (93,5/93 m); 2. Primož Ulaga (Jug) 214,3 (90/95,5 m); 3. Jiří Par-

ma (Cs) 214,1 (91,5/94,5 m); 15. Heinz Kuttin (Avs) 202,9 (87,5/94,5 m); 21. Franci Wiegele 199,2 (89,5/90 m)

nt-šport

SAK in NAŠ TEDNIK vabita

v soboto, 13. februarja 1988, ob 19.30 na ples SAK pri Šoštarju v Globasnici

SLAVJE ŠPORTNIKOV in NOGOMETAŠA LETA 1987

OKVIRNI PROGRAM:

Boks: Koroška - Štajerska (za Koroško boksata mdr. rojaka Franci WIESER in Marijan ORAŽE)

Ding Yi — Whei Zeng (ekshibicija v namiznem tenisu)

Za ples igra „ALPSKI SEKSTET“

Namizni tenis: B-liga

DSG Sele zmagala v Uhrfahru 7:0

Carmen Traunig, Nadja Fojka in Marti Oraže so nadaljevale uspešno serijo zmag v državni B-ligi. V Uhrfahru je trojica zmagala kar 7:0, dan navrh pa v Linzu proti ASKO Linz/Froschberg 6:1. Po teh dveh uspehih so Selanke naprej na drugem mestu, kjer imajo še upravičeno upanje na vstop v državno A-ligo. Union Uhrfahru — DSG Sele 0:7 Traunig 2, Fojka 2, Oraže 2 in Fojka/Traunig ASKO Linz/Froschberg — DSG Sele 1:8 Oraže 2, Traunig, Traunig/Fojka in dve točki w.o.

Marti Oraže je v zadnjih dveh tekmah dosegla 4 točke in je mnogo prispevala k visoki zmagi ženske ekipe DSG Sele.

Sobota, 23. 1. 1987 ob 17. uri

DSG Sele — Kirchbichl
DSG Sele — Lenzing
v mladinskem domu SŠD
v Celovcu!

Tek na smučeh — koroško prvenstvo

Peter Wrolich v štafeti drugi

Ker letos ni imel možnosti za izdaten trening (manjalo je snega), je Peter Wrolich iz Loč ob Baškem jezeru dosegel letos na koroškem prvenstvu v Podnu dve solidni mesti. V posameznem teku je v svoji skupini (šolarji II) postal četrti, v štafeti Union Področje pa je postal drugi, čeprav je bila njegova ekipa veliki favorit. Peter Wrolich sicer še ima možnost kvalificirati se za avstrijsko prvenstvo, ki bo na Predarliskem, toda mladi športnik je letošnjo sezono že bolj ali manj odpisal.

4. mesto na koroškem prvenstvu: Peter Wrolich

SK Aich/Dob: v prvenstvu le na 2. mestu

Dvakratni koroški odbojarski prvak SK Aich/Dob je v prvenstvu trenutno le na 2. mestu. Po presenetljivem porazu decembra v Wolfsbergu so Dobljani po dolgem spet enkrat oddali vodstvo na lestvici.

V soboto, 23. januarja, igra SK Aich/Dob v Pliberku v avstrijskem pokalu proti moštvo regionalne lige SOKOL Dunaj, ki je seveda veliki favorit. Dobljani so pred dvema letoma že igrali proti tej ekipi in izgubili 1:3. Kljub temu pa so odbojkarji optimistični in upajo na

Prejšnji petek je ob priložnosti „Tedna istrskih rib“ v restavraciji hotela „Rosentalerhof“ (družina Antonič na Reki pri Št. Jakobu) celovški generalni konzulat SFRJ vabil na cocktail. Šef konzulata generalni konzul Borut Miklavčič je lahko pozdravil vrsto imenitnih in manj imenitnih gostov, mdr. ob predsednika slovenskih osrednjih organizacij dr. Matevža Grilca in dipl. inž. Feliksa Wieserja, visoke predstavnike jugoslovanskih zastopstev v Celovcu, Tischlerjevo družino, poslovodjo Zveze slovenskih zadrug, dipl. trg. Habernika s soprogo, ter njegovega podpredsednika Hanzija Ogrisa, univ. prof. Gstettnerja s soprogo, zastopnike žandarmerije in carine in druge. Nato pa so bili na vrsti kuharji iz Umaga, ki so po starih istrskih receptih pripravili najokusnejše morske dobrine. Čeprav postrežba včasih ni imela najboljšega „plana“, pa lahko mirne vesti zabeležimo: istrske ribe teknejo na Reki najmanj tako dobro kakor ob morju.

Slovensko kulturno društvo v Globasnici je preteklo soboto vabilo na tradicionalni „Podjunski ples“. Čeprav je Podjuno pokrivala gosta megle, so društveniki imeli polno

OPAZILI SMO. . .

dvorano plesalcev, ki so se ob zvokih ansambla Vilija Petriča odlično zabavali. Domači mešani zbor je zapel obiskovalcem v pozdrav, pripravljen pa je bil tudi bogat srečolov.

Kot eden najbolj stanovnih in šarmantnih plesalcev se je tudi na tem plesu izkazal vsem poznani Jan Havel, kustos muzeja v Globasnici ter izredno aktiven društvenik. Si-

cer pravijo, da Globašani niso ravno največji plesalci, toda za Jana Havla to ne velja. Do zgodnjih jutranjih ur se je vrтел ob zvokih glasbe na plesišču, kjer mu marsikateri od mlajših še danes ni kos.

37. slovenski ples so hoteli letos nekateri sicer z letaki motiti, kljub temu pa je potekal kakor vsako leto, zelo ve-

Jan Havel — tudi na plesišču mu je le malokdo kos.

Teden morskih rib na Reki. Tradicionalni „Podjunski ples“ privabil številne plesalce. Slovenski ples dobro obiskan.

selo in zabavno. Organizator Slovenska prosvetna zveza se je gotovo veselila velikega števila obiskovalcev, ki jih je iz leta v leto več. Za ples sta letos igrala ansambel AGROPOP iz Ljubljane in ŠIK iz Velenja. Seveda je bilo tudi letos spet veliko prominentnih gostov, od predstavnikov političnih organizacij do predstavnikov kulturnih in gospodarskih ustanov.

Generalni konzul Borut Miklavčič s soprogo, ...

... dr. Matevž Grilc in Franci Zwitter s soprogo pri Antoniču.

Predsednik SPZ Tomi Ogris s soprogo ...

... in mladina na 37. slovenskem plesu.